Kraków, dnia 17 grudnia 1945 r.

KRAKOWSKI DZIENNIK WOJEWÓDZKI

Nr. 13

TREŚĆ:

DZIAŁ URZĘDOWY:

DZIAŁ NIEURZĘDOWY:

PRZEDRUKI

Dział urzędowy

Poz. 69.

ROZPORZĄDZENIE

WOJEWODY KRAKOWSKIEGO

z dnia 16. XII. 1945 r.

o wyłączeniu miejscowości Bogdanówka z gromady Skomielna-Czarna i utworzeniu z niej odrębnej gromady.

Na podstawie art. 16 ust. 1. Ustawy z dnia 23. III. 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294) oraz zgodnie z uchwałą Wydziału Wojewódzkiego, zarządzam co następuje:

§ 1. Z obrębu gromady Skomielna-Czarna, gminy Łętownia wyłącza się miejscowość **Bogdanówka,** stanowiącą odrębną jednostkę katastralną i tworzy się z niej nową gromadę Bogdanówka **w gminie Łętownia,** pow. myślenickiego.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Krakowskim Dzienniku Wojewódzkim.

Wojewoda: w z. **Dr. Robel Zygmunt**
Wicewojewoda.

Poz. 70.

OBWIESZCZENIE

URZĘDU WOJEWÓDZKIEGO KRAKOWSKIEGO

z dnia 7 grudnia 1945 r.

w sprawie podania mgr. farm. Pankiewicza Tadeusza o udzielenie koncesji na istniejącą aptekę publiczną w Krakowie, Plac Zgody 18.

Na podstawie postanowień § 48 ustawy z dnia 18 grudnia 1906 r. (Dz. U. P. Nr 5 z 1907 r.) podaję do powszechnej wiadomości, że magister farmacji Tadeusz Antoni (2-ga im) Pankiewicz wniósł dnia 3. XII. 1945 r. do Krakowskiego Urzędu Wojewódzkiego podanie o koncesję na istniejącą aptekę publiczną w Krakowie, Plac Zgody 18, której zapasy leków i urządzenie uzyskał na mocy zrzeczenia się matki jego Marii Pankiewiczowej, wdowy po śp. mgr. farm. Józefie Pankiewiczu (oświadczenie z dnia 3 XII. 1945 r.).

Za Wojewodę: **Mgr. A. Filemonowicz**
Inspektor Farmaceutyczny

Poz. 71.

PISMO OKÓLNE

URZĘDU WOJEWÓDZKIEGO KRAKOWSKIEGO

z dnia 28 listopada 1945 r., L. V-4/9/0/45

w sprawie opłat stemplowych.

Celem ujednostajnienia poboru opłat stemplowych, Urząd Wojewódzki wyjaśnia, że w myśl art. 145 ustawy o opłatach stemplowych z dnia 1. VII. 1926 r. w brzmieniu ustawy z dnia 7. VI. 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 64, poz. 404) tytułem opłaty od podania należy uiszczać zasadniczo:

1. 5 zł. w każdym wypadku,
2. po 50 gr. od każdego załącznika, jakoteż od każdego dalszego egzemplarza lub odpisu podania wraz z nim złożonego.

Opłata od załącznika należy się bez względu na to, czy jest nim oryginał, czy odpis i czy od niego uiszczono już jakąkolwiek opłatę, czy nie uiszczono. Jeżeli jednak załącznikami do podania są papiery wartościowe, to nie podlegają opłacie jako załączniki.

Podanie ponowne, przy którym jedynie zostaną złożone załączniki potrzebne do załatwienia pierwszego podania, nie podlegają opłacie, od załączników opłaca się jednak po 50 gr. od sztuki.

Na zasadzie art. 146 cyt. ustawy opłacie w wysokości 10 zł. w każdym przypadku oraz w wysokości 50 gr. od każdego załącznika, dalszego egzemplarza i odpisu (według zasad art. 145) podlegają:

1. podania o zezwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa zarobkowego, albo na urządzenie lub zmianę instalacji w zakładzie takiego przedsiębiorstwa, jeżeli załatwienie podania według obowiązujących przepisów wymaga oględzin na miejscu;
2. podanie o nadanie uprawnień górniczych;
3. „ o wpis do księgi wodnej.

Na zasadzie art. 156 pkt. 5 cyt. ustawy opłatom wyższym w kwocie 40 zł. podlegają zezwolenia na stałe prowadzenie przedsiębiorstwa zarobkowego, wymagającego koncesji.

Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu może obniżyć opłatę dla niektórych kategoryj przedsiębiorstw do 3 zł.

W związku z ostatnim ustępem rozporządzenie wykonawcze do art. 156 pkt. 5 w § 185 określa, że opłacie w wysokości 3 zł. podlegają:

1. koncesja na handel starzyzną (art. 8 pkt 10 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 7. VI 1927 r. o prawie przemysłowym w brzmieniu ustawy z dnia 8. VII. 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463),
2. licencja na przemysł okrężny, polegająca na sprzedaży towarów lub na wykonywanie drobnych świadczeń natury przemysłowej (art. 45 pkt 1 i 3 cyt. rozporządzenia).

Licencja na przemysł okrężny, polegająca na skupywaniu w celu odsprzedaży towarów u innych osób aniżeli u kupców, albo w innych miejscach niż w przeznaczonych do sprzedaży towarów (art. 45, pkt 2 rozp. o prawie przemysłowym) podlega opłacie 10 zł.

Koncesja na przemysł gospodni (art. 8, pkt. 6 prawa przemysłowego) podlega opłacie w wysokości 10 zł., jeżeli ma za przedmiot hotel, dom zajezdny lub pensjonat z ilością pokojów, wynoszącą nie więcej niż pięć.

Koncesja na wyrób, naprawę lub sprzedaż narzędzi mierniczych w celach zarobkowych (§ 1 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22. VII. 1932 r. Dz. U. R. P. Nr 68, poz. 630) podlega opłacie w wysokości 5 zł.

Zezwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa widowiskowego sposobem objazdowym podlega opłacie:

a) w wysokości 5 zł., jeżeli zostało udzielone na obszar jednego powiatu,
b) w wysokości 20 zł., jeżeli zostało wydane na obszar jednego województwa,
c) w wysokości 30 zł., jeżeli obejmuje obszar większy niż jedno województwo.

Odnośnie zagadnienia, gdzie mają być kasowane znaczki stemplowe (na podaniu, czy na wydawanych dowodach uprawnień przemysłowych), Urząd Wojewódzki wyjaśnia, że po myśli art. 161 ustawy o opłatach stemplowych „opłatę uiszcza się przez naklejenie znaczków stemplowych, albo gotówką w Kasie Urzędu Skarbowego“. Jeżeli więc strona uiściła opłatę w znaczkach stemplowych, to po myśli § 175 rozporządzenia wykonawczego, należy na pierwszej stronicy, a w razie wniesienia w 2 lub więcej egzemplarzach na pierwszej stronicy jednego egzemplarza, nakleić znaczki stemplowe, których wartość równa się sumie opłat, należnych od wszystkich egzemplarzy, tudzież od odpisów podania oraz od wszystkich załączników.

§ 176 rozp. wykonawczego określa, że „urzędnik biura podawczego winien skasować znaczki stemplowe, jeżeli nie nasuwa się podejrzenie, iż je podrobiono lub przerobiono, albo usunięto z nich oznaki skasowania poprzedniego.

W celu skasowania należy albo a) na każdym znaczku stemplowym wycisnąć pieczęć urzędową w ten sposób, aby część pieczęci znajdowała się na znaczku, część zaś poza nim na papierze, albo b) każdy znaczek stemplowy przekreślić na krzyż, bądź atramentem, bądź za pomocą pieczątki (kasownika), w ten sposób, aby końce linij znajdowały się poza znaczkami na papierze.

O ile przyjęcie podania lub otwarcie koperty, w której ono się mieści, następuje poza biurem podawczym, kasuje znaczki stemplowe urzędnik, przyjmujący podanie lub otwierający kopertę, albo urzędnik, przezeń upoważniony.

Znaczki stemplowe, skasowane w sposób podany w poprzednich 2-ch ustępach ulegają ponownemu skasowaniu za pomocą wypisania daty skasowania atramentem na znaczkach przez urzędnika (referenta) i jego parafy, któremu poruczono załatwienie podania lub przez urzędnika biura podawczego (ust. 1 § 176).

Jeżeli wcale nie uiszczono opłaty od podania lub uiszczono ją w niedostatecznej wysokości, należy wezwać stronę do uiszczenia tejże. W razie dodatkowego uiszczenia opłaty kancelaria notuje na podaniu datę dostarczenia znaczków stemplowych lub nadesłanie kwitu kasowego i kasuje stemple w sposób, wyżej wskazany, względnie przykleja kwit kasowy do podania.

Zasadniczo nie należy przedsiębrać żadnych czynności urzędowych, zmierzających do załatwienia podania, dopóki petent nie uczyni zadość wezwaniu w przedmiocie dodatkowego uiszczenia opłaty. W przypadkach jednak, w których wstrzymanie załatwienia groziłoby niebezpieczeństwem niemożności załatwienia przychylnego, wolno wydać zarządzenie tymczasowe — oczywiście z równoczesnym wezwaniem do uiszczenia. W tym jednak wypadku, załatwienie tymczasowe, urzędnik winien umotywować za pomocą notatki, umieszczonej na referacie załatwienia.

Odpowiedź ostateczna na podanie (właściwe załatwienie podania) może nastąpić zasadniczo tylko w razie uiszczenia opłaty stemplowej.

Od tej zasady zachodzą wyjątki:

a) jeżeli za załatwieniem, mimo nie uiszczenia opłaty przemawiają względy, publiczne lub wzgląd na poważny interes petenta,

b) jeżeli wniesienie podania stanowi czynność, dla której jest ustanowiony termin prekluzyjny.

W wypadkach wymienionych wyżej pod a) i b) należy załatwienie, mimo nieuiszczenia opłaty stemplowej, umotywować za pomocą notatki w referacie załatwienia, oraz umieścić na tym referacie uwagę „Kancelaria wezwie . . . . do uiszczenia opłaty stemplowej . . . . . zł. . . gr.“

Po dostarczeniu przez petenta znaczków stemplowych, względnie kwitu kasowego, kancelaria postąpi jak wyżej zaznaczono.

Jeżeliby petent, mimo wezwania nie uiścił opłaty w ciągu 2-ch tygodni od daty doręczenia mu wezwania, wówczas należy wzrócić się do Urzędu Skarbowego właściwego ze względu na zamieszkanie strony, aby przymusowo ściągnął opłaty z karą za zwłokę, którą oblicza się za czas od upływu 4-ch tygodni po doręczeniu wezwania.

Równocześnie Urząd Wojewódzki przypomina, że dekretem Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 4 listopada 1944 (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 61) o zniesieniu niektórych podatków i opłat państwowych w art. 1 pkt. 7 została uchylona ustawa z dnia 26. III. 1935 r. o poborze 10% dodatku do opłat stemplowych.

Za Wojewodę: **Mgr. St. Ochab**
Naczelnik Wydziału.

Poz. 72.

X. Wykaz Okręgów zapowietrzonych i zagrożonych pryszczycą na terenie województwa krakowskiego.

1. Do okręgu zapowietrzonego pryszczycą zostały wcielone:

W powiecie brzeskim: grupa zagród w gromadzie Dębno.

2. Do okręgu zagrożonego pryszczycą zostały wcielone:

W powiecie brzeskim: pozostała część gromady Dębno.

W okręgach zapowietrzonych i zagrożonych pryszczycą, tworzonych przez poszczególnych Starostów (Prezydenta miasta Krakowa) obowiązują nadal przepisy podane do publicznej wiadomości w ogłoszeniu Urzędu Wojewódzkiego Krakowskiego z dnia 3 lipca 1945 r. w sprawie zwalczania pryszczycy (Krakow. Dziennik Wojewódzki Nr 2, poz. 8).

Dziewiąty wykaz okręgów zapowietrzonych i zagrożonych pryszczycą na terenie woj. krakowskiego, ogłoszony w Krakowskim Dzienniku Wojewódzkim Nr 12, poz. 68, traci równocześuie swą aktualność.

Za Wojewodę: **Dr. Stefan Flek**
w z. Naczel. Wydz. Wet.

Dział nieurzędowy

Unieważnienie zagubionych wzgl. skradzionych dokumentów.

Pankanin Leon, ur. 22. III. 1914 r., zamieszkały w Krakowie, ul. Wybickiego 41, m. 1, unieważnia zgubioną legitymację służbową Nr 70/P./45, wystawioną przez Urząd Wojewódzki Krakowski.

Stefan Kopiec, ur. 5 IX. 1904 r. w Rzeszowie, pracownik Urzędu Wojewódzkiego, zamieszkały w Krakowie, ul. Józefitów 18, m. 5a, unieważnia skradzione dokumenty dnia 16 listopada 1945 r., a mianowicie: kartę rozpoznawczą, legitymację służbową wydaną mu przez Urząd Wojewódzki w Krakowie, legitymację Związku Zawodowego, legitymację członka P. P. S. w Krakowie, legitymację konsumu Urzędu Wojew.

Mojżesz Birner v. Hilfstein ur. w r. 1883 w Garlicy Murowanej, pow. Kraków, zamieszkały obecnie w Krakowie, ul. Józefa Piłsudskiego 25, m. 4, unieważnia skradzioną książkę inwalidzką wydaną w r. 1924.

Adam Tylko, ur. w Bochni 13 VIII. 1925 r. i zamieszkały w Bochni, ul. Gołębia 23, unieważnia kartę rozpoznawczą wydaną mu w Bochni, przez komisarza miasta Bochnia w r. 1941.

Antoni Sikora, zamieszkały w Lachowicach, a urodz. 5 VIII. 1922 r. unieważnia skradzione w Krakowie dokumenty osobiste, oraz zaświadczenie rejestracji, wydane przez R. K. U. w Bielsku.

Przybek Stefan ur. 20. XI. 1912 r. w Wielmożu, pow. Olkusz, a zamieszkały w Krakowie, ul. Bandurskiego 52, zgłasza zagubienie książki inwalidzkiej, wystawionej mu przez Starostwo powiatowe kieleckie.

Gajoch Julia, żona Jana, st. kierowcy samochodowego, unieważnia skradzioną legitymację **Nr 2/2,** wydaną przez Rejonowy Urząd Telefoniczno - Telegraficzny Kraków.

PRZEDRUKI

DEKRET

z dnia 25 września 1945 r.

Prawo o aktach stanu cywilnego.

(Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 272).

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Stan cywilny osoby stwierdza się na podstawie aktów, sporządzonych w księgach stanu cywilnego.

Art. 2. Księgi stanu cywilnego służą do rejestracji urodzeń, małżeństw i zgonów.

Rozdział II.

O urzędach i urzędnikach stanu cywilnego.

Art. 3. (1) Do prowadzenia ksiąg stanu cywilnego i wykonywania innych czynności w zakresie rejestracji stanu cywilnego, przewidzianych w niniejszym prawie, powołane są urzędy stanu cywilnego.

(2) Urzędy stanu cywilnego podlegają Ministrowi Administracji Publicznej.

Art. 4. Czynności urzędów stanu cywilnego należą do zadań administracji państwowej, wykonywanych przez gminy w zleconym zakresie działania.

Art. 5. (1) Obszar każdej gminy wiejskiej lub miejskiej stanowi obwód urzędu stanu cywilnego.

(2) Okręgowa władza nadzorcza może z uwagi na liczbę ludności bądź podzielić obszar gminny na dwa lub więcej obwodów, bądź złączyć obszar dwóch lub kilku gmin w jeden obwód, powierzając pełnienie czynności w zakresie rejestracji stanu cywilnego dla obszaru złączonego urzędnikowi stanu cywilnego jednej z tych gmin.

Art. 6. Urzędnicy stanu cywilnego korzystają w swoim zakresie działania z ochrony prawa, przysługującej urzędnikom samorządu terytorialnego, choćby nimi nie byli.

Art. 7. (1) W każdym obwodzie urzędu stanu cywilnego powinien być jeden urzędnik stanu cywilnego i co najmniej jeden jego zastępca.

(2) W razie naglącej konieczności albo przemijającej przeszkody w sprawowaniu czynności przez urzędnika stanu cywilnego i jego zastępcę lub gdy stanowisko zarówno urzędnika stanu cywilnego, jak i jego zastępcy nie są jeszcze obsadzone, okręgowa władza nadzorcza może tymczasowo powierzyć sprawowanie czynności urzędnika stanu cywilnego urzędnikowi lub zastępcy urzędnika stanu cywilnego jednego z sąsiednich obwodów.

Art. 8. (1). Urzędnikiem stanu cywilnego jest z mocy niniejszego prawa przełożony gminy (wójt, burmistrz, prezydent miasta), zastępcą urzednika stanu cywilnego — jego zastępca (podwójci, wiceburmistrz, wiceprezydent miasta), a o ile w skład organu zarządzającego gminy wchodzi więcej niż jeden zastępca przełożonego, zastępcą urzednika stanu cywilnego jest ten, któremu stosownie do wewnętrznego podziału czynności zadanie to przypadnie.

(2) Przepisu ust. (1) nie stosuje się, o ile okręgowa władza nadzorcza lub za jej zezwoleniem przełożony gminy ustanowi dla danego obwodu specjalnego urzędnika stanu cywilnego oraz jego zastępcę; przełożony gminy może w tym trybie ustanowić jedynie innego urzędnika zarządu gminnego.

Art. 9. (1) Okręgowa władza nadzorcza może usunąć od pełnienia funkcji urzędnika stanu cywilnego lub jego zastępcę i zamianować innego spośród urzędników zarządu gminnego lub z poza ich grona, o ile uzna, że urzędnik stanu cywilnego bądź jego zastępca nie wypełnia należycie swych obowiązków, narusza prawo lub działa na szkodę interesu publicznego.

(2) Usuniętemu ze stanowiska urzędnika stanu cywilnego lub zastępcy przysługuje prawo wniesienia zażalenia do Ministra Administracji Publicznej.

Art. 10. (1) Stanowisko urzędnika stanu cywilnego może być połączone ze sprawowaniem innego urzędu państwowego lub samorządowego, albo z wykonywaniem innego zawodu; w szczególności urzędnikiem stanu cywilnego może być nauczyciel publicznej szkoły powszechnej.

(2) Urzędnika państwowego lub urzędnika samorządu gospodarczego albo ubezpieczeń społecznych można powołać do pełnienia czynności urzędnika stanu cywilnego tylko w porozumieniu z jego władzą przełożoną.

(3) Urzędnicy gminy są obowiązani do przyjęcia stanowiska urzędnika stanu cywilnego lub jego zastępcy; w razie uchylenia się od przyjęcia stanowiska ulegają odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Art. 11. (1) Urzędnicy stanu cywilnego podlegają karom porządkowym upomnienia oraz grzywny do 200 złotych.

(2) Kary porządkowe wymierza okręgowa władza nadzorcza. Od wymiaru kary porządkowej przysługuje ukaranemu odwołanie do Ministra Administracji Publicznej.

(3) Przepis ust. (1) nie uchyla odpowiedzialości dyscyplinarnej urzędnika stanu cywilnego na podstawie przepisów, dotyczących jego stosunku służbowego.

Art. 12. Urzędnik stanu cywilnego jest obowiązany do naprawienia szkody, spowodowanej swym niedbalstwem lub złą wolą, jeżeli poszkodowany nie mógł zapobiec szkodzie w toku postępowania za pomocą środków, przewidzianych w prawie niniejszym. Gmina jest odpowiedzialna za szkodę solidarnie z urzędnikiem stanu cywilnego. Roszczenie o naprawienie szkody przedawnia się z upływem dwóch lat od daty, kiedy poszkodowany dowiedział się o czynności lub zaniedbaniu urzędnika, które spowodowało szkodę.

Art. 13. (1) Koszty utrzymania urzędów stanu cywilnego ponosi gmina. Wpływy z opłat za wykonywane czynności przypadają gminie.

(2) Gmina, której poruczono prowadzenie rejestracji stanu cywilnego dla złączonego obwodu kilku gmin, łoży na koszty i pobiera wpływy. Okręgowa władza nadzorcza określa, w jakim stopniu poszczególne gminy uczestniczą w nadwyżce wpływów lub w niedoborze.

Art. 14. Rejestracja stanu cywilnego obywateli polskich za granicą jest wykonywana przez urzędników służby konsularnej, wyznaczonych przez Ministra Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej. Urzędnicy ci podlegają w tym zakresie nadzorowi Ministra Administracji Publicznej.

Art. 15. Minister Administracji Publicznej unormuje w drodze rozporządzenia szczegóły organizacji urzędów stanu cywilnego i sprawę składania przez urzędników stanu cywilnego ślubowania przy objęciu urzędowania.

Art. 16. O ile z treści przepisów niniejszego prawa nie wynika co innego, przepisy dotyczące praw i obowiązków urzędnika stanu cywilnego dotyczą również jego zastępcy.

Rozdział III.

O nadzorze nad urzędami stanu cywilnego.

Art. 17. Nadzór nad urzędami stanu cywilnego sprawuje w pierwszej instancji okręgowa władza nad-

zorcza, w drugiej zaś instancji — Minister Administracji Publicznej.

Art. 18. (1) Okręgową władzą nadzorczą jest władza administracji ogólnej drugiej instancji.

(2) Minister Administracji Publicznej może w drodze rozporządzenia postanowić dla obszaru całego Państwa lub jego części, że okręgową władzą nadzorczą jest władza administracji ogólnej pierwszej instancji.

(3) Okręg urzędowy okręgowej władzy nadzorczej obejmuje obszar województwa (ust. 1) lub powiatu (ust. 2).

Rozdział IV.

O prowadzeniu ksiąg stanu cywilnego.

Art. 19. (1) Akta stanu cywilnego sporządza się równolegle w dwóch księgach: księdze miejscowej i księdze wtóropisów.

(2) Najpóźniej w dniu następnym po dokonaniu wpisu w księdze miejscowej urzędnik stanu cywilnego winien sporządzić i uwierzytelnić odpis w księdze wtóropisów.

Art. 20. Po upływie roku urzędnik stanu cywilnego zamyka obie księgi i odsyła księgę wtóropisów na przechowanie do archiwum władzy, którą oznaczy rozporządzenie wykonawcze; księga miejscowa pozostaje w archiwum urzędu.

Art. 21. Uwierzytelniony odpis wpisu, dokonanego w księdze miejscowej po odesłaniu księgi wtóropisów, należy przesłać władzy, która sprawuje pieczę nad księgą wtóropisów, celem dokonania wpisu w tej księdze.

Art. 22. Akta urodzenia, małżeństwa i zejścia sporządza się w oddzielnych księgach stanu cywilnego.

Art. 23. Urzędnik stanu cywilnego czuwa z urzędu nad swą właściwością.

Art. 24. Urzędnik stanu cywilnego może żądać dowodów prawdziwości oświadczenia, zgłoszonego do wpisu. Jeżeliby je uznał za nieprzekonywające, zbada stan faktyczny i oceni go według własnego uznania.

Art. 25. Kto, będąc na stanowisku urzędnika stanu cywilnego lub jego zastępcy, ma zgłosić oświadczenie do aktu stanu cywilnego albo sporządzić akt, dotyczący jego osoby lub jego małżonka, wstępnych, zstępnych, osób pozostających z nim w stosunku przysposobienia lub rodzeństwa, winien wyłączyć się od sporządzenia takiego aktu.

Art. 26. (1) Akta stanu cywilnego sporządza się w urzędzie miejsca, gdzie zaszedł fakt urodzenia lub zejścia, albo w którym nastąpiło zawarcie małżeństwa.

(2) Spór o właściwość miejscową dwóch lub kilku urzędów stanu cywilnego rozstrzyga ich wspólna władza nadzorcza.

(3) O ile zachodzą wątpliwości co do tego, czy zdarzenie, będące przedmiotem rejestracji stanu cywilnego, nastąpiło w kraju lub za granicą, Minister Administracji Publicznej rozstrzyga, czy zdarzenie to ma być zarejestrowane w Polsce i w którym urzędzie stanu cywilnego.

Art. 27. Księgami właściwymi do wpisywania aktów stanu cywilnego, sporządzonych za granicą, są księgi urzędu stanu cywilnego, w którego obwodzie osoba, której akt dotyczy, miała ostatnie miejsce zamieszkania w Polsce, a gdyby takiego miejsca nie było lub gdyby było ono nieznane, — księgi urzędu stanu cywilnego w Warszawie, wyznaczonego przez Ministra Administracji Publicznej.

Art. 28. (1) Akt stanu cywilnego, sporządzony za granicą nie przed polskim urzędnikiem stanu cywilnego, może być wpisany do właściwych ksiąg jedynie na mocy zezwolenia okręgowej władzy nadzorczej.

(2) Przepis ust. (1) dotyczy również wpisania wzmianki dodatkowej na marginesie w księgach stanu cywilnego na podstawie aktów stanu cywilnego, orzeczeń sądowych lub innych dokumentów, pochodzących od władz obcych.

Art. 29. Urodzenia i zgony obywateli polskich, które nastąpiły za granicą, oraz zawarte przez nich za granicą małżeństwa mogą być w wyjątkowych przypadkach wpisywane na podstawie zarządzenia Ministra Administracji Publicznej do ksiąg urzędu stanu cywilnego, wyznaczonego przez tegoż Ministra, zwłaszcza w przypadku, gdy w danym kraju rejestracja stanu cywilnego nie jest zorganizowana lub tez jest zorganizowana w sposób niedostateczny lub wadliwy.

Art. 30. Urzędnik stanu cywilnego obowiązany jest sporządzić akt w dniu, w którym dokonano zgłoszenia ustnego, a najpóźniej w ciągu trzech dni po nadejściu zgłoszenia na piśmie lub zarządzenia władzy nadzorczej.

Art. 31. (1) Rozporządzenie wykonawcze unormuje sprawę wzmianek dodatkowych na marginesie aktu i przypisków (adnotacji) pod tekstem aktu.

(2) Wzmianki dodatkowe dotyczą w szczególności unieważnienia, zmiany, sprostowania i uzupełnienia aktów, wykreślenia niedopuszczalnej części tekstu, zastąpienia aktu stanu cywilnego nowym po stwierdzeniu tożsamości osoby, ponadto zaś uznania, uprawnienia lub zrównania dziecka pozamałżeńskiego z dzieckiem z małżeństwa, przysposobienia i rozwiązania przysposobienia, zmiany imienia lub nazwiska, odwołania zmiany nazwiska, ustalenia nazwiska z mocą powszechnie obowiązującą, zawarcia, rozwiązania i unieważnienia małżeństwa i będą dokonywane na podstawie orzeczeń sądowych, aktów administracyjnych, aktów notarialnych, zarządzeń władz nadzorczych i zawiadomień innych urzędów stanu cywilnego.

(3) Przypiski pod tekstem mają na celu powiązanie aktów, dotyczących tej samej osoby, przez umieszczenie wzmianek informacyjnych o aktach sporządzonych wcześniej lub później.

(4) Rozporządzenie wykonawcze unormuje współdziałanie sądów, notariuszów, urzędów stanu cywilnego i władz administracji ogólnej, polegające na zawiadamianiu właściwych urzędów stanu cywilnego o zdarzeniach i aktach, będących podstawą wpisu wzmianek dodatkowych i przypisków.

Art. 32. (1) Akta stanu cywilnego sporządza się w formie rubrykowanej.

(2) Rozporządzenie wykonawcze unormuje stronę techniczną prowadzenia ksiąg.

Art. 33. (1) W razie całkowitej lub częściowej utraty jednego z dwóch egzemplarzy księgi stanu cywilnego okręgowa władza nadzorcza zarządza sporządzenie uwierzytelnionego odpisu pozostałego egzemplarza, który zastąpi utracony egzemplarz.

(2) W razie całkowitej lub częściowej utraty obydwóch egzemplarzy księgi stanu cywilnego Minister Administracji Publicznej może zarządzić, że księga ma być założona na nowo. Rozporządzenie wykonawcze unormuje sposób założenia na nowo księgi stanu cywilnego.

(3) W razie całkowitej lub częściowej utraty obydwóch egzemplarzy księgi stanu cywilnego, o ile nie zostanie z urzędu wszczęte postępowanie celem odtworzenia księgi, odtworzenie poszczególnych aktów nastąpi w ten sposób, że sąd grodzki miejsca, w którym akt został sporządzony, na wniosek władzy nadzorczej, prokuratora lub osoby interesowanej ustali w trybie postępowania niespornego treść aktu na podstawie dokumentów i zeznań świadków i zarządzi wpisanie go do ksiąg stanu cywilnego.

Art. 34. Przepis art. 33 ust. (3) stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy aktu nie ma i nie można go sporządzić w trybie zwykłym lub gdy akt unieważniony trzeba zastąpić nowym aktem.

Akt. 35. (1) Obywatel polski może otrzymać potrzebne do sporządzenia aktu stanu cywilnego za granicą zaświadczenie o tym, że ma zdolność prawną, wymaganą według prawa polskiego do sporządzenia danego aktu.

(2) Zaświadczenie takie wydaje Minister Administracji Publicznej lub okręgowa władza nadzorcza, w której okręgu znajduje się urząd właściwy do sporządzenia danego aktu w Polsce.

Art. 36. (1) Minister Administracji Publicznej wyda w drodze rozporządzenia:

a) w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych — przepisy o prowadzeniu ksiąg stanu cywilnego przez polskich urzędników stanu cywilnego za granicą;

b) w porozumieniu z tymże Ministrem oraz Ministrem Obrony Narodowej — przepisy o prowadzeniu ksiąg stanu cywilnego dla wojska poza granicami Państwa oraz przepisy o sporządzaniu protokółów, stwierdzających zdarzenia, wymagające sporządzenia aktu stanu cywilnego, przez dowódców (kapitanów) polskich okrętów wojennych i statków handlowych na morzu oraz dowódców (kapitanów) polskich statków powietrznych wojennych i handlowych.

(2) Przepisy, o których mowa w ust. (1) pkt b) unormują również sprawę sporządzania aktów stanu cywilnego na obszarze Państwa przez osoby wojskowe dla wojska i miejscowej ludności cywilnej w przypadku gdy w danym obwodzie urząd stanu cywilnego zawiesił działalność z powodu działań wojennych lub wydarzeń związanych z wojną.

Rozdział V.

O wypisach z ksiąg stanu cywilnego.

Art. 37. (1) Każdy może żądać od urzędu stanu cywilnego lub władzy przechowującej księgi wtóropisów wydania mu wyciągu lub odpisu skróconego aktu stanu cywilnego, jak również zaświadczenia, że pewnego wpisu nie ma w księgach stanu cywilnego.

(2) Rozporządzenie wykonawcze unormuje sprawę wydawania książeczek stanu cywilnego.

Art. 38. (1) Odpis zupełny aktu stanu cywilnego wydaje się tylko na żądanie osoby, której stan cywilny został w akcie stwierdzony, jej wstępnego, zstępnego, małżonka lub przedstawiciela ustawowego albo na podstawie zezwolenia sądu.

(2) Minister Administracji Publicznej lub okręgowa władza nadzorcza mogą wyjątkowo zezwolić na wydanie odpisu zupełnego innej osobie, która udowodni, że ma w tym interes prawny.

Art. 39. (1) W wyciągach umieszcza się tylko następujące dane:

a) w wyciągu aktu urodzenia — imię i nazwisko dziecka, imiona i nazwiska rodziców, miejsce i datę urodzenia dziecka;

b) w wyciągu aktu małżeństwa — imiona i nazwiska małżonków, miejsce i datę zawarcia małżeństwa, datę wyroku orzekającego rozwód lub unieważnienie małżeństwa;

c) w wyciągu aktu zejścia — imię i nazwisko zmarłego, miejsce i datę zgonu, wiek i stan cywilny zmarłego.

b) w odpisie aktu małżeństwa — nazwisko rodowe żony, zawód i miejsce zamieszkania małżonków,

a) w odpisie aktu urodzenia — nazwisko rodowe matki dziecka oraz zawód i miejsce zamieszkania jego rodziców;

b) w odpisie aktu małżeństwa — nazwiskorodowe żony, zawód i miejsce zamieszkania małżanków, miejsce i datę ich urodzenia, imiona i nazwiska rodziców małżonków i ich miejsce zamieszkania;

c) w odpisie aktu zejścia — zawód i miejsce zamieszkania zmarłego, miejsce i datę jego urodzenia, imiona i nazwisko pozostałego małżonka lub wzmiankę o tym, że zmarły nie pozostawał w związku małżeńskim, godzinę zgonu, imiona i nazwiska rodziców zmarłego oraz ich miejsce zamieszkania.

(3) Na wniosek osoby, która żąda wydania odpisu skróconego podaje się w nim wyszczególnienie dokumentów, przedstawionych przy sporządzeniu aktu, o ile są one w akcie wymienione, oraz personalia świadków.

(4) Odpisy zupełne stanowią dosłowne powtórzenie treści aktów wraz ze wszystkimi wzmiankami dodatkowymi.

(5) W wyciągach i odpisach skróconych podaje się treść aktu w postaci ostatecznej przez uwzględnienie wzmianek dodatkowych oraz z pominięciem ustępów skreślonych; w wyciągach i odpisach skróconych aktu urodzenia dziecka pozamałżeńskiego, uprawnionego lub zrównanego z dzieckiem z małżeństwa, oznacza się je jako dziecko z małżeństwa.

Art. 40. Zaświadczenie o tym, że w księdze stanu cywilnego nie ma pewnego wpisu, może dotyczyć tylko takich danych, które podaje się w odpisach skróconych aktów.

Art. 41. Prawo przeglądania ksiąg stanu cywilnego przysługuje jedynie władzom publicznym; okręgowa władza nadzorcza może zezwolić osobom obcym na przeglądanie po uwiarygodnieniu przez nie interesu prawnego.

Rozdział VI.

O mocy dowodowej ksiąg stanu cywilnego i wypisów z tych ksiąg.

Art. 42. (1) Wpisy w księgach stanu cywilnego stanowią dowód zupełny zdarzeń w nich stwierdzonych pod warunkiem, że księgi są prawidłowo prowadzone. Dowód niezgodności zarejestrowanych faktów z prawdą jest dopuszczalny.

(2) Wyciągi oraz odpisy skrócone i zupełne mają moc dowodową równą wpisom do ksiąg stanu cywilnego.

(3) Rozporządzenie wykonawcze unormuje sprawę mocy dowodowej wpisów w książeczkach stanu cywilnego.

Art. 43. Wobec osoby trzeciej, która w dobrej wierze dokonała z jednym z małżonków czynności prawnej albo wystąpiła przeciw niemu z powództwem przed umieszczeniem w akcie małżeństwa wzmianki dodatkowej o unieważnieniu lub rozwodzie, nie można zasłaniać się unieważnieniem lub rozwiązaniem małżeństwa przez rozwód.

Rozdział VII.

O nieważności aktów stanu cywilnego.

Art. 44. (1) Akt, ktory nie został sporządzony w księgach stanu cywilnego, nie ma mocy aktu stanu cywilnego.

(2) Akt stanu cywilnego, stwierdzający zdarzenie nieprawdziwe, jest nieważny.

(3) Jeżeliby się okazało, że akt stanu cywilnego, stwierdzający to samo zdarzenie, został już poprzednio sporządzony, Minister Administracji Publicznej lub okręgowa władza nadzorcza zarządzi unieważnienie jednego z aktów po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego.

Art. 45. Sąd na wniosek okręgowej władzy nadzorczej, prokuratora lub osoby interesowanej uzna w trybie postępowania niespornego stosownie do okoliczności, czy uchybienia powstałe przy sporządzaniu aktu stanu cywilnego powodują takie zmniejszenie jego mocy dowodowej, że należy go uznać za nieważny. W szczególności brak podpisu urzędnika stanu cywilnego na akcie może być uznany za uchybienie, niepociągające za sobą nieważności aktu.

Art. 46. Jeżeli na obszarze, który jest objęty działaniami wojennymi lub podlega klęsce żywiołowej albo innym nadzwyczajnym wypadkom, normalny tryb prowadzenia ksiąg stanu cywilnego ulegnie przerwie, akt stanu cywilnego, sporządzony w dotychczasowych księgach przez osobę, która sprawowała publicznie czynności urzędnika stanu cywilnego, nie może być unieważniony z tego powodu, że urzędnik nie był powołany na urząd zgodnie z prawem.

Rozdział VIII.

O postępowaniu sądowym.

Art. 47. (1) Jeżeli urzędnik stanu cywilnego odmawia wykonania czynności urzędowej, przewidzianej przez prawo, osobie zainteresowanej i okręgowej władzy nadzorczej przysługuje prawo wniesienia zażalenia do sądu. Przed wydaniem orzeczenia sąd zażąda wyjaśnień od urzędnika.

(2) Przepis ust. (1) dotyczy również zażaleń na postanowienia lub zarządzenia urzędnika stanu cywilnego co do wykonania przezeń przewidzianych przez prawo czynności urzędowych.

Art. 48. Urzędnik stanu cywilnego nie ma prawa dokonywania zmian we wpisach już zakończonych, chyba że chodzi o oczywisty błąd pisarski, który ulega sprostowaniu na podstawie zezwolenia okręgowej władzy nadzorczej.

Art. 49. (1) Jeżeli akt stanu cywilnego został zredagowany błędnie lub nieściśle albo stwierdza zdarzenie nieprawdziwe, o jego sprostowaniu lub unieważnieniu rozstrzyga sąd.

(2) Sprostowania lub unieważnienia może żądać osoba zainteresowana, prokurator i okręgowa władza nadzorcza.

Art. 50. Do rozstrzygania spraw, wymienionych w art. 47 i 49, właściwy jest sąd grodzki, w którego okręgu mieści się siedziba urzędnika stanu cywilnego, który odmówił wykonania czynności, wydał zaskarżone postanowienie lub zarządzenie albo sporządził akt, przy czym sąd orzeka w trybie postępowania niespornego.

Rozdział IX.

Przepisy wspólne dla wszystkich lub niektórych rodzajów aktów stanu cywilnego.

Art. 51. (1) Akt stanu cywilnego powinien zawierać tylko te dane, które są przewidziane przez prawo.

(2) Nie należy umieszczać w akcie stanu cywilnego wiadomości o charakterze miejsca, w którym nastąpiło zdarzenie, np. nazwy szpitala, zakładu dla obłąkanych, więzienia itp., jeżeli wymienienie tego miejsca może przynieść ujmę zainteresowanym.

(3) Minister Administracji Publicznej lub okręgowa władza nadzorcza mogą na żądanie osób zainteresowanych albo z urzędu zarządzić skreślenie części tekstu, która stosownie do przepisów ust. (1) i (2) nie powinna była być wpisana.

Art. 52. (1) Zgłoszenia urodzenia i zejścia dokonywa się ustnie.

(2) Milicja Obywatelska, władze wojskowe, dowódcy okrętów i statków powietrznych, kapitanowie statków handlowych, zakłady publiczne (publiczne kliniki położnicze, szpitale, więzienia itp.) mogą dokonywać zgłoszeń na piśmie.

(3) Przepis ust. (2) stosuje się również do lekarza, przy czym podpis jego winien być uwierzytelniony, jeżeli nie jest znany urzędnikowi stanu cywilnego.

(4) Osoby powołane przez prawo do dokonywania zgłoszeń, przewidzianych w prawie niniejszym, mogą się wyręczać pełnomocnikami szczególnymi. Nie dotyczy to zawierania małżeństw z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w prawie małżeńskim.

Art. 53. Jeżeli osoba zeznająca akt nie może porozumieć się z urzędnikiem stanu cywilnego ani ustnie, ani na piśmie, czy to ze względu na swą ułomność fizyczną (niemotę, głuchotę itd.), czy też ze względu na nieznajomość żadnego z języków, zrozumiałych dla urzędnika stanu cywilnego, należy przybrać biegłego lub tłumacza.

Art. 54. Jeżeli prawo oznacza kolejność, w jakiej poszczególne osoby obowiązane są dokonywać zgłoszeń w urzędzie stanu cywilnego celem sporządzenia aktu, wówczas:

a) osoba wymieniona na dalszym miejscu staje się obowiązaną do zgłoszenia dopiero wówczas, gdy osoba przed nią wymieniona jest nieobecna lub gdy nie może dopełnić zgłoszenia;

b) urzędnik stanu cywilnego nie może odmówić spisania aktu na tej podstawie, że osoby wpierw do zgłoszenia obowiązane obowiązku nie dopełniły.

Art. 55. (1) Jeżeli urodzenie lub zgon nastąpiły w publicznej klinice położniczej, szpitalu publicznym lub innym zakładzie publicznym, obowiązany do zgłoszenia jest wyłącznie kierownik zakładu lub urzędnik, któremu wykonywanie tego obowiązku zostało zlecone przez właściwą władzę.

(2) Okręgowa władza nadzorcza może również udzielać kierownikom prywatnych zakładów położniczych i szpitali zezwolenia, ważnego aż do odwołania, na zgłaszanie na piśmie urodzeń i zgonów, które nastąpiły w zakładach. W tym przypadku obowiązek zgłaszania obciąża wyłącznie kierownika zakładu, a o ileby ten doznawał przeszkody — jego zastępcę.

Art. 56. (1) Jeżeli akt stanu cywilnego dotyczy osoby, której tożsamość nie była ustalona, władza, która później stwierdzi tożsamość, poda urzędnikowi stanu cywilnego z urzędu dane uzupełniające akt; prawo zgłoszenia odpowiedniego wniosku przysługuje również osobie zainteresowanej.

(2) Urzędnik stanu cywilnego sporządzi nowy akt na podstawie dotychczasowego aktu i danych uzupełniających.

Art. 57. Kto na mocy niniejszego prawa jest obowiązany do dokonania zgłoszenia lub wykonania innej czynności, w szczególności do przedłożenia dokumentów, i od dopełnienia tego obowiązku uchyla się, może być do tego zmuszony przez urzędnika stanu cywilnego przy zastosowaniu kary pieniężnej celem przymuszenia w trybie, przewidzianym w art. 45—48 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 342).

Rozdział X.

O aktach urodzenia.

Art. 58. Urodzenie dziecka należy zgłosić urzędnikowi stanu cywilnego, w którego okręgu dziecko urodziło się, w ciągu dwóch tygodni celem sporządzenia aktu urodzenia, choćby dziecko zmarło przed upływem tego czasu.

Art. 59. (1) Jeżeli dziecko urodziło się nieżywe lub zmarło przy porodzie, zgłoszenie powinno nastąpić w terminie przewidzianym w art. 58.

(2) Wpis następuje jedynie w księdze urodzeń. Akt zawiera dane wyszczególnione w art. 61, prócz imienia, i wzmiankę o tym, że dziecko urodziło się nieżywe bądź zmarło przy porodzie.

Art. 60. Do zgłoszenia o urodzeniu dziecka obowiązani są i to w następującej kolejności:

a) ojciec;

b) położna, która była obecna przy porodzie;

c) lekarz, który był obecny przy porodzie;

d) każda inna osoba, która była obecna przy porodzie lub wie o porodzie na podstawie osobistego przekonania się o tym;

e) matka dziecka, skoro tylko stan zdrowia jej na to pozwoli.

Art. 61. W akcie urodzenia wymienia się z możliwie największą dokładnością:

a) miejsce, datę i godzinę urodzenia dziecka;

b) jego nazwisko, imię (imiona) i płeć;

c) nazwisko, imię, zawód, miejsce urodzenia, datę urodzenia lub wiek i miejsce zamieszkania każdego z rodziców (jeżeli są małżeństwem, należy to zaznaczyć z podaniem nazwiska rodowego matki);

d) nazwisko, imię, zawód, wiek, miejsce zamieszkania zgłaszającego i tytuł, z którego wywodzi prawo do dokonania zgłoszenia.

Art. 62. Osoba ojca dziecka pozamałżeńskiego będzie wymieniona w akcie jedynie na skutek jego oświadczenia.

Art. 63. (1) Osoba, która znajdzie dziecko nieznanych rodziców, winna w ciągu tygodnia zawiadomić o tym władzę administracji ogólnej pierwszej instancji, ewentualnie miejscowy organ Milicji Obywatelskiej lub zarząd gminny (miejski), które bezzwłocznie przekażą jej zgłoszenie.

(2) Władza administracji ogólnej pierwszej instancji przeprowadzi konieczne postępowanie wyjaśniające celem wyświetlenia okoliczności, w jakich dziecko zostało znalezione, ustali po zasięgnięciu opinii biegłych karzy przypuszczalny jego wiek, nada mu imię, ustali, jakie imiona mają być wpisane do aktu urodzenia jako imiona rodziców, wystąpi do władzy administracji ogólnej drugiej instancji o nadanie nazwiska, następnie zaś zarządzi sporządzenie aktu urodzenia (ust. 4) i umieszczenie w Monitorze Polskim ogłoszenia, zawierającego wyniki postępowania wyjaśniającego, ustalenie wieku, imienia i nazwiska, wskazanie osoby lub instytucji, która objęła pieczę nad dzieckiem, oraz urzędu stanu cywilnego, w którym akt urodzenia został sporządzony.

(3) Osobie, która objęła pieczę nad dzieckiem, należy dać możność złożenia oświadczenia w sprawie brzmienia imienia i nazwiska przed ich nadaniem dziecku.

(4) Akt urodzenia zostanie sporządzony według przepisów ogólnych na podstawie zawiadomienia władzy administracji ogólnej pierwszej instancji z tym, że zawierać będzie ustalone przypuszczalne miejsce i datę urodzenia tudzież nadane imię i nazwisko.

(5) Jeżeli stan cywilny dziecka zostanie następnie ustalony, należy postąpić stosownie do art. 56.

Art. 64. Jeżeli na terenie Państwa znajdzie się osoba dorosła, której stan cywilny nie może być ustalony wskutek jej ułomności fizycznej lub psychicznej, przepisy art. 63 będą odpowiednio stosowane, przy czym przepis ust. (3) stosuje się do osoby dorosłej.

Art. 65. (1) Jeżeli w dacie sporządzenia aktu urodzenia imię nie zostało jeszcze dziecku nadane, każde z rodziców może w ciągu trzech miesięcy od sporządzenia aktu podać to imię urzędnikowi stanu cywilnego. Po upływie tego terminu urzędnik stanu cywilnego wezwie ojca, a w razie jego nieobecności matkę do złożenia oświadczenia w tym przedmiocie w ciągu dwóch tygodni, a po bezskutecznym upływie tego terminu sam nada imię dziecku.

(2) Jeżeli imię dziecka wpisano do aktu na skutek zgłoszenia osoby obcej, każde z rodziców może żądać w ciągu trzech miesięcy od sporządzenia aktu wpisania innego imienia zamiast wpisanego.

Akt. 66. Urzędnik stanu cywilnego odmówi wpisania imienia: a) ośmieszającego lub nieprzyzwoitego, b) wpostaci skażonej lub zniekształconej, c) w formie zdrobniałej, chyba że ta usamodzielniła się, d) w postaci regionalnej, nie używanej na pozostałym obszarze Państwa, e) imienia, którego posiadanie utrudnia współżycie w społeczeństwie.

Art. 67. (1) Jeżeli zgłoszenie urodzenia dziecka nastąpiło z opóźnieniem powyżej trzech miesięcy, urzędnik stanu cywilnego może sporządzić akt urodzenia jedynie na mocy zezwolenia okręgowej władzy nadzorczej po zbadaniu przez nią przyczyny tego opóźnienia.

(2) Koszty postępowania, związane z badaniem przyczyny opóźnienia, ponosi ten, kto zaniedbał zgłoszenia we właściwym terminie.

Art. 68. (1) W razie zawarcia przez rodziców dziecka pozamałżeńskiego związku małżeńskiego wpisuje się w akcie urodzenia dziecka wzmiankę dodatkową o uprawnieniu.

(2) Do zgłoszenia obowiązani są rodzice przy sporządzeniu aktu małżeństwa.

(3) Jeżeli rodzice nie dopełnili obowiązku, określonego w ust. (2), wpisanie wzmianki następuje na wniosek każdego interesowanego, zgłoszony w urzędzie stanu cywilnego, w którym sporządzony został akt urodzenia dziecka, przy czym fakt uprawnienia winien być wykazany dokumentami publicznymi.

Art. 69. (1) Akt uznania dziecka lub nadania dziecku pozamałżeńskiemu nazwiska przez męża matki może być sporządzony przed każdym urzędnikiem stanu cywilnego. Akt taki sporządza się w księdze urodzeń; może on dotyczyć kilkorga dzieci.

(2) Jeżeli uznanie zostało dokonane tylko przez ojca, urzędnik stanu cywilnego zawiadamia o nim w miarę możności dziecko, jeżeli jest pełnoletnie, a w razie jego niepełnoletności — matkę lub przedstawiciela ustawowego.

Art. 70. Rozporządzenie wykonawcze unormuje:

(1) prowadzenie wykazu aktów urodzenia dzieci pozamałżeńskich, których ojciec lub matka nie zostali ujawnieni lub też ujawnieni w sposób nieuzasadniający wpisania ich do aktu urodzenia;

(2) zawiadamianie władzy opiekuńczej w przypadkach, gdy podstawa do jej ingerencji ujawni się w związku z wykonywaniem przez urzędnika stanu cywilnego obowiązków urzędowych;

(3) treść aktu uznania i nadania nazwiska dziecku pozamałżeńskiemu przez męża matki.

Rozdział XI.

O aktach małżeństwa.

Art. 71. (1) Celem udowodnienia swej prawnej zdolności do wstąpienia w związek małżeński przyszli małżonkowie winni przedstawić urzędnikowi stanu cywilnego odpisy skrócone swych aktów urodzenia.

(2) Jeżeli istnieje wątpliwość co do tego, czy osoba, wstępująca w związek małżeński, posiada obywatelstwo polskie, winna ona na żądanie urzędnika stanu cywilnego przedstawić dowód obywatelstwa polskiego.

(3) Cudzoziemiec obowiązany jest złożyć dowód zdolności do zawarcia małżeństwa według swego prawa ojczystego.

Art. 72. Jeżeli którykolwiek z przyszłych małżonków pozostawał już w związku małżeńskim, winien on przedstawić dowód ustania poprzedniego małżeństwa.

Art. 73. (1) Zawarcie związku małżeńskiego odbywa się w siedzibie urzędu stanu cywilnego. Może odbyć się poza nią tylko w razie stwierdzonej niemożności stawienia się tam którejkolwiek z osób, wstępujących w związek małżeński.

(2) Świadkiem przy zawarciu małżeństwa może być każda osoba pełnoletnia, umiejąca czytać i pisać po polsku, korzystająca w pełni z praw cywilnych i obywatelskich praw honorowych. Nie może być świadkiem ten, kto stosownie do przepisów kodeksu postępowania karnego nie może składać zeznań w charakterze świadka pod przysięgą.

Art. 74. Urzędnik stanu cywilnego sprawdza tożsamość osób, wstępujących w związek małżeński, po czym zwraca się do każdej z nich po kolei z zapytaniem, czy chce zawrzeć małżeństwo z drugą osobą, której imię i nazwisko wymienia. Gdy oboje odpowiedzą twierdząco na pytanie urzędnika stanu cywilnego, ten ogłosi, że wobec publicznego zgodnego oświadczenia obojga małżeństwo ich jest zawarte według przepisów prawa cywilnego.

Art. 75. Dowodem zawarcia związku małżeńskiego jest akt małżeństwa.

Art. 76. Akt małżeństwa zawiera:

1) imiona i nazwiska osób, wstępujących w związek małżeński, ich zawód i miejsce zamieszkania, miejsce i datę ich urodzenia;

2) imiona i nazwiska rodziców i ich miejsce zamieszkania;

3) imiona i nazwiska świadków, ich zawód i miejsce zamieszkania;

4) stwierdzenie, że osoby wstępujące w związek małżeński złożyły publicznie w obecności urzędnika stanu cywilnego zgodne oświadczenie o wstąpieniu w związek małżeński;

5) ewentualne oświadczenie żony o zachowaniu swego nazwiska rodowego obok nazwiska męża.

Rozdział XII.

O aktach zejścia.

Art. 77. Zgon człowieka lub znalezienie zwłok należy najpóźniej w ciągu dwudziestu czterech godzin zgłosić urzędnikowi stanu cywilnego, w którego okręgu nastąpił zgon lub znalezienie zwłok celem sporządzenia aktu zejścia.

Art. 78. Jeżeli nie wiadomo, gdzie zgon nastąpił, sporządza się akt zejścia w urzędzie stanu cywilnego, w którego okręgu znaleziono zwłoki.

Art. 79. (1) W razie uznania osoby za zmarłą, akt jej zejścia sporządza się w księdze aktów zejścia w urzędzie stanu cywilnego tego okręgu, w którym osoba ta miała ostatnie zamieszkanie, w braku zaś takiego miejsca — w urzędzie stanu cywilnego w Warszawie, wyznaczonym przez Ministra Administracji Publicznej.

(2) Jeżeli okaże się, że uznany za zmarłego w rzeczywistości żyje, akt zejścia zostanie unieważniony na podstawie orzeczenia sądowego, uchylającego postanowienie o uznaniu za zmarłego.

Art. 80. Do zgłoszenia zgonu lub faktu znalezienia zwłok osoby o ustalonej tożsamości obowiązani są w następującej kolejności:

a) małżonek i dzieci zmarłego;

b) najbliżsi krewni i powinowaci, obecni w danej miejscowości;

c) właściciel lokalu, w którym nastąpił zgon lub znaleziono zwłoki;

d) każdy, kto był przy zgonie lub się o nim naocznie przekonał.

Art. 81. Jeżeli w sprawie zgonu zostało przeprowadzone dochodzenie urzędowe, zgon zostanie wpisany na podstawie pisemnego zgłoszenia właściwej władzy.

Art. 82. Kto znalazł zwłoki osoby o nieustalonej tożsamości albo kto naocznie przekonał się o jej zgonie, winien natychmiast zawiadomić o tym bądź organ Milicji Obywatelskiej, bądź sołtysa, który z kolei zawiadamia urzędnika stanu cywilnego.

Art. 83. Urzędnik stanu cywilnego sporządzi akt zejścia:

a) po przedstawieniu mu świadectwa lekarskiego (karty zgonu), stwierdzającego zgon i jego przyczynę i wydanego przez lekarza, który leczył chorego w ostatniej chorobie, lub lekarza urzędowego albo oglądacza zwłok lub

b) po osobistym naocznym stwierdzeniu faktu zgonu.

Art. 84. Minister Administracji Publicznej ustali w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej sposób sporządzenia aktów zejścia osób poległych lub zmarłych z ran wskutek działań wojennych, których zgon nie mógł być stwierdzony w trybie, przewidzianym w przepisach o rejestracji stanu cywilnego osób wojskowych.

Art. 85. (1) Zwłoki mogą być pochowane dopiero po przedstawieniu zaświadczenia urzędnika stanu cywilnego o sporządzeniu aktu zejścia.

(2) Jeżeli w nadzwyczajnym przypadku pogrzeb odbył się przed sporządzeniem aktu zejścia, późniejsze jego sporządzenie wymaga zezwolenia okręgowej władzy nadzorczej, wydanego po zbadaniu przez nią stanu faktycznego.

Art. 86. (1) W akcie zejścia wymienia się z możliwie największą dokładnością:

a) datę, godzinę oraz miejsce zgonu lub znalezienia zwłok;

b) imiona, nazwisko, stan cywilny, zawód, przynależność państwową (jeżeli nie jest polska) oraz miejsce zamieszkania zmarłego, a nadto datę i miejsce jego urodzenia lub przypuszczalny wiek;

c) imiona i nazwisko małżonka osoby zmarłej, a jeżeli małżonek ten żyje, ponadto jego zawód i miejsce zamieszkania;

d) imiona i nazwiska rodziców zmarłego, a jeżeli osoby te żyją, ponadto ich zawód i miejsce zamieszkania;

e) imiona i nazwisko, zawód i miejsce zamieszkania osoby zgłaszającej zgon.

(2) Jeżeli zgłaszający nie ma wiadomości o niektórych spośród powyższych danych, należy to zaznaczyć.

Art. 87. Jeżeli tożsamość osoby zmarłego nie jest ustalona ,urzędnik stanu cywilnego sporządzi akt zejścia, w którym wymienia:

a) datę, godzinę miejsce i okoliczności znalezienia zwłok oraz ich stan;

b) płeć oraz przypuszczalny wiek zmarłego;

c) znaki rozpoznawcze zwłok;

d) odzież oraz inne przedmioty, znalezione przy zmarłym wraz z ich opisem.

Art. 88. (1) Jeżeli akt zejścia osoby zmarłej nie został sporządzony, fakt zgonu i jego datę ustala sąd.

(2) Prawomocne postanowienie sądu, ustalające zgon, ma moc aktu zejścia.

(3) Jeżeli okaże się, że postanowienie sądu nie odpowiada rzeczywistości, postanowienie to może być każdego czasu uchylone.

(4) Właściwość sądu i tryb postępowania sądowego w tym przedmiocie normują przepisy szczególne.

Rozdział XIII.

O opłatach.

Art. 89. (1) Minister Administracji Publicznej wyda w drodze rozporządzenia taryfę opłat za czynności urzędów stanu cywilnego i władz nadzorczych.

(2) Nie podlegają opłacie:

a) sporządzenie aktu urodzenia, uznania oraz zejścia;

b) wyciągi dla celów ewidencji ludności, powszechnego obowiązku wojskowego, szkolnictwa powszechnego, opieki społecznej i ubezpieczeń społecznych;

c) czynności, wykonane na żądanie władz nadzorczych lub prokuratora oraz na żądanie władz obcych, o ile umowy międzynarodowe przewidują zwolnienia od opłat;

d) zawarcie związku małżeńskiego oraz wydanie wyciągów lub odpisów, o ile chodzi o osoby, których niezamożność została udowodniona.

Rozdział XIV.

Przepisy karne.

Art. 90. (1) Kto, będąc obowiązany do zgłoszenia urzędnikowi stanu cywilnego urodzenia lub zejścia, nie czyni tego w czasie właściwym, podlega grzywnie od 20 do 500 złotych.

(2) Grzywny nie wymierza się, jeżeli pomimo niedokonania zgłoszenia przez osobę do tego obowiązaną akt stanu cywilnego został sporządzny we właściwym czasie.

(3) Orzekanie o karach, przewidzianych w ust. (1), należy do władz administracji ogólnej.

Rozdział XV.

Przepisy końcowe.

Art. 91. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom: Administracji Publicznej i Sprawiedliwości.

Art. 92. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1946 r.

DEKRET

z dnia 25 września 1945 r.

Przepisy wprowadzające prawo o aktach stanu cywilnego.

(Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 273).

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art I. (1) Z dniem wejścia w życie prawa o aktach stanu cywilnego tracą moc dotychczasowe przepisy w przedmiotach, unormowanych w tym prawie.

(2) W szczególności tracą moc przepisy, wymienione w artykułach następnych, wraz z wszystkimi późniejszymi zmianami i uzupełnieniami.

Art. II. Uchyla się:

1) art. 43 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczym (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 69, poz. 437);

2) art. 12 i 21 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o stosunku Państwa do Wschodniego Kościoła Staroobrzędowego, nie posiadającego hierarchii duchownej (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 363); ponadto w art. 15 zdanie 1 i 2 skreśla się wyrazy „i prowadzenia ksiąg stanu cywilnego";

3) art. 31 ustawy z dnia 21 kwietnia 1936 r. o stosunku Państwa do Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R P. Nr 30, poz. 240); ponadto w art. 48 skreśla się wyrazy „a w zakresie spraw aktów stanu cywilnego Ministrowi Spraw Wewnętrznych";

4) art. 20 ustawy z dnia 21 kwietnia 1936 r. o stosunku Państwa do Karaimskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 241); ponadto w art. 23 skreśla się wyrazy „za czynności, związane z prowadzeniem ksiąg stanu cywilnego, tudzież", a w art. 34 wyrazy „a w zakresie spraw aktów stanu cywilnego Ministrowi Spraw Wewnętrznych";

5) art. 36 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 listopada 1936 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr 88, poz. 613);

6) art. 75 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 listopada 1938 r. o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego (Dz. U. R. P. Nr 88, poz. 597);

7) rozkaz Ministra Spraw Wojskowych K. B. 4845 w sprawie prowadzenia metryk śmierci osób wojskowych (Dziennik Rozkazów Wojskowych Nr 1, poz. 13 z r. 1920);

8) pkt 9 rozkazu Ministra Spraw Wojskowych D. O. M. 13 Rel. o ogólnych postanowieniach co do Mułły Wojskowego (Dziennik Rozkazów Wojskowych Nr 93, poz. 3583 z r. 1919);

9) pkt 20 statutu, załączonego do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów i Ministra Spraw Wojskowych oraz Ministrów: Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 listopada 1926 r. w sprawie organizacji kościelnej duchowieństwa wojskowego (Dz. U. R. P. Nr 124, poz. 714);

10) art. 24 i 25 prawa o wykroczeniach.

Art. III. Uchylą się:

1) art. 1354, 1356, 1356^{5}, 1460^{49}—^{61}, 1624 i 1647—1652 ustawy postępowania cywilnego z 1864 r., utrzymane w mocy art. XVII § 1 pkt 8, 10 i 12 przepisów wprowadzających kodeks postępowania cywilnego;

2) uchwałę Komitetu Ministrów z dnia 17/30 kwietnia 1905 r. o księgach stanu cywilnego staroobrzędowców (Zb. pr. i rozp. Nr 63, poz. 526);

3) uchwałę Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 1907 r. o księgach stanu cywilnego staroobrzędowców (bezpopowców) (Zb. pr. i rozp. Nr 25, poz. 227);

4) uchwałę Rady Ministrów z dnia 16/29 czerwca 1913 r. o uprawnieniu małżeństw staroobrzędowców i członków sekt, niezapisanych do ksiąg metrykalnych, jak również małżeństw, zawartych według obrzędów wyznań nieprawosławnych przez osoby, uważane za prawosławne przed wydaniem ukazu z dnia 17 kwietnia 1905 r. (Zb. pr. i rozp. Nr 135, poz. 1171);

5) ustawę z dnia 1 lipca 1926 r. o aktach (metrykach) urodzenia dzieci nieznanych rodziców na obszarze b. zaboru rosyjskiego (Dz. U. R. P. Nr 72, poz. 413).

Art. IV. Uchyla się:

1) art. 5—12 dekretu Króla Saskiego z dnia 23 lutego 1809 r. (Dz. pr. Ks. Warsz. t. I, str. 195);

2) postanowienie Ks. Namiestnika z dnia 14 stycznia 1817 r. (Dz. pr. t. III, str. 28);

3) postanowienie Ks. Namiestnika z dnia 28 września 1824 r. (Dz. pr. t. IX, str. 62);

4) postanowienie Ks. Namiestnika z dnia 3 listopada 1825 r. o utrzymywaniu i prowadzeniu ksiąg stanu cywilnego (Dz. pr. t. XI, str. 15);

5) art. 71—142 kodeksu cywilnego Królestwa Polskiego;

6) rozporządzenia Komisji Rządowej Wyznań Rel. i Ośw. Publicznego z dnia 29 grudnia 1825 r. Nr. 20480 i z dnia 26 marca 1827 r. Nr 8331/1250 oraz Komisji Rządowej Sprawiedliwości z dnia 14 lipca 1827 r. Nr 6175 o zapowiedziach osób wyznania mojżeszowego i mahometańskiego;

7) rozporządzenia Komisji Rządowej Sprawiedliwości z dnia 11 maja 1829 r. Nr 4077 oraz z dnia 23 października 1874 r. Nr 6584 o prowadzeniu ksiąg stanu cywilnego menonitów;

8) postanowienie Rady Administracyjnej Królestwa Polskiego z dnia 7 września 1830 r. o zaprowadzeniu okręgów dozorów bóżniczych i oznaczeniu powinności rabinów (Dz. pr. t. XIII, str. 147);

9) rozporządzenia Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 7 kwietnia 1837 r. Nr 2796 oraz z dnia 10/22 lutego 1850 r. Nr 792/5487 o księgach stanu cywilnego filiponów;

10) rozporządzenie Komisji Rządowej Sprawiedliwości z dnia 1 września 1851 r. Nr 14896;

11) postanowienie Komitetu Urządzającego z dnia 10 listopada 1868 r., art. 1876 o datowaniu aktów stanu cywilnego;

12) postanowienia Komitetu Urządzającego z dnia 24 października 1869 r., art. 2821, oraz z dnia 15 stycznia 1871 r., art. 3188, o prowadzeniu ksiąg stanu cywilnego wyznań niechrześcijańskich;

13) pkt 2 przepisów z dnia 6/18 sierpnia 1876 r. o podziale niektórych obowiązków dawnych sądów (Zb. pr. i rozp. Nr 79, poz. 812);

14) uwagę do art. 3 zdania Rady Państwa z dnia 27 marca 1879 r. o księgach stanu cywilnego baptystów (Zb. pr. i rozp. Nr 59452);

15) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 marca 1880 r. o księgach stanu cywilnego baptystów (Zb. pr. i rozp. Nr 33, poz. 252);

16) zdanie Rady Państwa z dnia 30 maja 1894 r. o sprawdzaniu ksiąg stanu cywilnego duchownych prawosławnych (Pełny Zb. Pr. Ces. Ros. Nr 10682);

17) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 grudnia 1900 r. Nr 5383 o prowadzeniu ksiąg stanu cywilnego wyznań niechrześcijańskich w Lublinie;

18) zdanie Rady Państwa z dnia 4/17 czerwca 1901 r. o zwolnieniu sędziów pokoju od obowiązków zaświadczenia i sprawdzania ksiąg stanu cywilnego (Zb. p. i rozp. Nr 67, poz. 1346);

19) uchwałę Rady Ministrów zatwierdzoną dnia 29 kwietnia 1909 r. o zapisywaniu wzmianki o małżeństwie w akcie urodzenia (Zb. pr. i rozp. Nr 90, poz. 715);

20) art. 6 ustawy z dnia 11/24 marca 1912 r. o wyznawcach nauki mariawitów (Zb. pr. i rozp. Nr 15, poz. 516).

Art. V. Uchyla się ze Zwodu Praw:

1) z tomu IX ks. II — art. 859—955;

2) z tomu XI cz. I ks. I — art. 250 ust. I pkt 6; ks. 11 — art. 306, 455—458, 460, 837, 838, 906, 984 uwaga, 1032 uwaga (według uzupełnienia 1902 r.) i 1108 wraz z uwagą; ks. IV — art. 1285, 1286 i 1291; ks. V — art. 1304 punkt 2 b), 1325 pkt 3 i 1329; ks. VI — art. 1348.

Art. VI. Uchyla się:

1) patent z dnia 20 lutego 1784 r. względem metryk chrztu, ślubów i pogrzebów (Józ. Zb. ust. IV Nr 113 i Kontynuacja, Piller 1784, str. 30);

2) patent z dnia 21 lutego 1784 r., jakim sposobem metryka napisana być ma przy oglądaniu trupów (Kontynuacja, Piller 1784, str. 36);

3) pkt ff dekretu nadwornego z dnia 15 stycznia 1787 r. o mocy dowodowej metryk (Zb. u. s. Nr 621);

4) patent z dnia 16 października 1787 r. o warunkach wymaganych przy zapisywaniu ojca nieślubnego (Zb. u. s. Nr 733);

5) dekret nadworny z dnia 21 października 1796 r. o prowadzeniu list urodzin, ślubów i zgonów (dla Galicji Zachodniej) Zb. p. p. IX Nr 41);

6) rozporządzenie z dnia 21 października 1796 r. o porządku oględzin zmarłych (Zb. p. p. IX Nr 42);

7) § 164 kodeksu cywilnego austriackiego;

8) dekret kancelarii adwokackiej z dnia 27 kwietnia 1812 r. o zapobieganiu nieprawidłowościom w metrykach chrztu (Zb. p. p. XXXVIII Nr 59);

9) dekret kancelarii nadwornej z dnia 21 października 1813 r. o prowadzeniu ksiąg urodzonych wraz z instrukcją (Zb. p. p. XLI Nr 49);

10) dekret kacelarii nadwornej z dnia 13 stycznia 1814 r. o wpisaniu nazwiska matki nieślubnego dziecka (Zb. p. p. XLII Nr 7);

11) dekret kancelarii nadwornej z dnia 22 grudnia 1814 r. o zaświadczeniach, wymaganych przy małżeństwie od cudzoziemców (Zb. u. s. Nr. 1118);

12) dekret kancelarii nadwornej z dnia 22 lutego 1817 r. o postępowaniu w braku metryki oraz zezwolenia na małżeństwo małoletniego (Zb. u. s. Nr 1319);

13) dekret kancelarii nadwornej z dnia 18 marca 1819 r. o nadsyłaniu władzom tabeli ślubów, urodzeń oraz zgonów (Zb. p. p. XLVII Nr 43);

14) dekret kancelarii nadwornej z dnia 2 lipca 1825 r. o wpisywaniu nazwiska położnej do metryki urodzenia (Zb. p. p. LIII Nr 63);

15) dekret kancelarii nadwornej z dnia 22 grudnia 1826 r. o uwolnieniu od dostarczania metryki chrztu (Zb. u. s. Nr 2242);

16) dekret kancelarii nadwornej z dnia 26 listopada 1829 r. L. 27801 o prowadzeniu metryk akatolików (Zb. p. p. LVII Nr 141);

17) rozporządzenie gubernialne z dnia 26 marca 1830 r. L. 13431 o kontroli urzędów cyrkułowych nad księgami metrykalnymi (Zb. u. prow. Nr 49);

18) rozporządzenie gubernialne z dnia 17 grudnia 1834 r. L. 76770 o sposobie pisania ksiąg metrykalnych (Zb. u. prow. Nr 200);

19) cesarskie postanowienie z dnia 20 czerwca 1835 r. o prowadzeniu ksiąg ślubów i chrztów oraz o zapisywaniu ojców dzieci nieślubnych, ogł. dekretem kancelarii nadwornej z dnia 27 czerwca 1835 r. L. 16406 (Zb. p. p. Nr 97) i rozporządzeniem gubernialnym z dnia 1 sierpnia 1835 r. L. 43591 (Zb. u. prow. Nr 159);

20) dekret kancelarii nadwornej z dnia 19 lutego 1836 r. L. 4236/552 o przechowywaniu metryk zmarłych (Zb. p. p. LXIV Nr 38);

21) dekret gubernialny z dnia 21 października 1836 r. L. 58446 o poprawieniu błędów zaszłych przy spisywaniu metryk (Zb. u. prow. Nr 159);

22) dekret gubernialny z dnia 6 października 1837 r. L. 58741 o odpowiedzialności za nieporządne prowadzenie ksiąg metrykalnych (Zb. u. prow. Nr 181);

23) rozporządzenie gubernialne z dnia 27 kwietnia 1839 r. L. 7664 o porządnym prowadzeniu metryk (Zb. u. prow. Nr 72);

24) rozporządzenie gubernialne z dnia 20 listopada 1840 r. L. 76480 o wpisywaniu imion i nazwisk rodowych oraz stanu rodziców do metryk ślubów (Zb. u. prow. 175);

25) dekret kancelarii nadwornej z dnia 5 kwietnia 1844 r. L. 10573 o późniejszym wpisie do ksiąg na zlecenie władz krajowych (Zb. u. s. Nr 799);

26) reskrypt Ministerstwa Wyznań i Oświecenia z dnia 22 września 1852 r. L. 37230 o oględnym wydawaniu wyciągów z metryk chrztu osobom nieznanym;

27) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 listopada 1859 r L. 10901 o prostowaniu błędów w metrykach;

28) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 sierpnia 1860 r. o rejestrowaniu wypadków urodzin i zgonu osób cywinych na statkach handlowych i wojennych (Dz. u. p. austr. Nr 210);

29) ustawę z dnia 10 lipca 1868 r. o mocy dowodowej izraelickich metryk (Dz. u. p. austr. Nr 12 z r. 1869);

30) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 12 września 1868 r. L. 3649/M. I. o wpisie przy legitymacji dziecka;

31) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lipca 1870 r. L. 10148 o zapisywaniu w metryce urodzenia dnia śmierci zmarłego przed 23 rokiem życia;

32) rozporządzenie Ministerstw Spraw Wewnętrznych, Wyznań i Sprawiedliwości z dnia 20 października 1870 r. o wewnętrznym urządzeniu i prowadzeniu metryk urodzenia, zaślubin i zejścia dla osób, nienależących do żadnego prawnie uznanego kościoła lub społeczności religijnej (Dz. u. p. austr. Nr. 128);

33) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27 kwietnia 1873 r. L. 13505 o świadectwach osobistej zdolności krajowca do zawarcia małżeństwa za granicą;

34) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 15 marca 1875 r. L. 12944 o prowadzeniu metryk izraelitów w Galicji wraz z instrukcją, ogłoszone rozporządzeniem Namiestnictwa z dnia 14 września 1876 r. (Dz. u. kraj. Nr 55);

35) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 16 września 1875 r. L. 1767 oraz obwieszczenie Namiestnictwa z dnia 25 września 1875 r. L. 47131 o języku metryk, wypisów z nich i świadectw (Dz. u. kraj Nr 66);

36) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 8 listopada 1877 r. o wewnętrznym urządzeniu i utrzymywaniu ksiąg dla członków kościoła starokatolickiego (Dz. u. p. austr. Nr 100);

37) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 1878 r. L. 16466 o prowadzeniu metryk przez ewangelickich duszpasterzy;

38) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 28 października 1879 r. L. 11409 o treści świadectw osobistej zdolności do zawarcia małżeństwa za granicą;

39) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 7 sierpnia 1880 r. L. 9842 o wzywaniu do stawienia się w sprawach metrykalnych;

40) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 3 sierpnia 1882 r. L. 16258 o imatrykulacji aktu małżeństwa, zawartego w drodze delegacji i aktu zejścia osoby pogrzebanej w innym okręgu, ogłoszone okólnikiem Namiestnictwa z dnia 14 listopada 1882 r. L 56129;

41) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 14 października 1882 r. L. 10531 o zapisywaniu ślubów świeckich do metryk parafialnych, ogłoszone okólnikiem Namiestnictwa z dnia 13 marca 1883 r. L. 64490 z 1882 r.;

42) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 16 sierpnia 1883 r. L. 8157 o sporządzeniu wpisu, jeżeli ewangelika pogrzebano na katolickim cmentarzu, ogłoszone okólnikiem Namiestnictwa z dnia 5 września 1883 r. L. 53481;

43) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 7 listopada 1884 r. L. 12350 o wpisie legitymacji per subsequens matrimonium, ogłoszone okólnikiem Namiestnictwa z dnia 30 listopada 1884 r. L. 71842;

44) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 2 lipca 1886 r. L. 7245 o niewpisywaniu do ksiąg płodów nierozwiniętych;

45) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dn. 10 sierpnia 1886 r. L. 7191 z 1884 r. o imatrykulacji aktów dokonanych przez nieprzynależnego duszpasterza, ogłoszone okólnikiem Namiestnictwa z dnia 27 sierpnia 1886 r. L. 53506;

46) rozporządzenie ministerialne z dnia 5 marca 1887 r. L. 16154 o aktach małżeństw zawartych za granicą, ogłoszone okólnikiem Namiestnictwa z dnia 24 marca 1887 r. L. 15202;

47) § 17 ustawy z dnia 21 marca 1890 r. o urządzeniu stosunków prawnych zewnętrznych społeczności religijnej izraelickiej (Dz. u. p. austr. Nr. 57);

48) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 22 sierpnia 1890 r. L. 11063 o dodatkowym wpisie imienia chrzestnego;

49) § 29 ust. 3 obwieszczenia Ministra Wyznań i Oświecenia z dnia 15 grudnia 1891 r. o ustawie Kościoła Ewengelickiego z dnia 9 grudnia 1891 r. (Dz. u. p. austr. Nr 4/1892);

50) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 21 marca 1892 r. L. 11890/1891 o legitymacji dzieci przedślubnych, ogłoszone okólnikiem Namiestnictwa z dnia 3 kwietnia 1892 r. L. 26420;

51) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 4 kwietnia 1894 r. L. 27896 o uwidocznieniu w metrykach ślubu tylko unieważnienia i rozwiązania, nie zaś rozłączenia, ogłoszone okólnikiem Namiestnictwa L. 28784;

52) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 30 lipca 1895 r. L. 13172 o nadsyłaniu sądom wykazu zmarłych;

53) rozporządzenie Ministerstwa Wyznań z dnia 7 listopada 1895 r. L. 1681 o zarządzeniach bezpieczeństwa przy przechowywaniu metryk;

54) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 25 stycznia 1897 r. L. 31989/1896 o legitymacji dzieci przedślubnych, ogłoszone okólnikiem Namiestnictwa L. 9810;

55) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 29 grudnia 1903 r. L. 55205 o poprawieniu metryk;

56) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 21 sierpnia 1906 r. L. 15596 o wpisywaniu nieżywo urodzonych;

57) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 21 października 1906 r. L. 44498 o obowiązku prostowania metryk;

58) rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 1906 r. L. 26714 o prostowaniu przez sądy (Dz. urz. austr. Min. Sprawiedl. Nr. 24);

59) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27 grudnia 1906 r. L. 50534 o wydawaniu wyciągów metrykalnych do celów służbowych;

60) rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 7 stycznia 1907 r. L. 56699/1906 o redagowaniu tekstu poprawek;

61) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 21 maja 1907 r. L. 6433 o zamykaniu ksiąg metrykalnych, prowadzonych przez ewangelickich duszpasterzy;

62) rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 17 czerwca 1907 r. L. 7215 o legitymacji dzieci przedślubnych (Dz. urz. austr. Min. Sprawiedl. z 1908 r., str. 44).

Art. VII. Uchyla się:

1) ustawę z dnia 4 maja 1870 r. o zawieraniu małżeństw i o rejestracji stanu cywilnego za granicą przez osoby należące do państw związkowych (Dz. u. Związku Półn.-Niem., str. 599) w brzmieniu, nadanym jej przez art. 40 ustawy wprowadzającej do kodeksu cywilnego (Dz. u. Rzeszy z 1896 r., str. 614);

2) ustawę z dnia 6 lutego 1875 r. o rejestracji stanu cywilnego i o zawieraniu małżeństw (Dz. u. Rzeszy, str. 23) wraz ze wszystkimi rozporządzeniami i zarządzeniami, wydanymi celem wykonania tej ustawy przez naczelne władze rządzące Prus, a w szczególności przez Ministra Spraw Wewnętrznych;

3) cesarskie rozporządzenie z dnia 4 listopada 1875 r. o rejestracji stanu cywilnego osób wojskowych poza granicami Rzeszy lub na okrętach wojennych (Dz. u. Rzeszy, str. 313);

4) cesarskie rozporządzenie z dnia 20 stycznia 1879 r., dotyczące czynności urzędników stanu cywilnego odnośnie tych osób wojskowych, które opuściły swój garnizon po mobilizacji (Dz. u. Rzeszy, str. 79), zmienione cesarskimi rozporządzeniami z dnia 7 września 1915 r. (Dz. u. Rzeszy, str. 583, 584) i z dnia 18 maja 1916 r. (Dz. u. Rzeszy, str. 405, 406);

5) obwieszczenie Rady Związkowej z dnia 25 marca 1899 r., zawierające przepisy wykonawcze do ustawy z dnia 6 lutego 1875 r. (Dz. u. Rzeszy, str. 225);

6) cesarskie rozporządzenie z dn. 20 lutego 1906 r., dotyczące czynności urzędników stanu cywilnego odnośnie tych osób wojskowych cesarskiej marynarki, które a) nie mają garnizonu w obrębie Rzeszy Niemieckiej lub b) opuściły go po mobilizcaji. jak również c) odnośnie wszystkich osób wojskowych. znajdujących się na oddanych do służby okrętach lub innych statkach cesarskiej marynarki (Dz. u. Rzeszy, str. 359), zmienione cesarskimi rozporządzeniami z dnia 15 lutego 1915 r. (Dz. u. Rzeszy, str. 105) i z dnia 18 maja 1916 r. (Dz. u. Rzeszy. str. 405);

7) rozporządzenie Rady Związkowej z dnia 25 listopada 1915 r. o odtworzeniu zniszczonych rejestrów stanu cywilnego (Dz. u. Rzeszy. str. 779) wraz z postanowieniem wykonawczym Kanclerza Rzeszy z dnia 12 kwietnia 1916 r. (Dz. u. Rzeszy, str. 289);

8) rozporządzenie Rady Związkowej z dnia 18 stycznia 1917 r. o rejestracji urodzeń i zgonów obywateli niemieckich za granicą (Dz. u. Rzeszy str. 55) wraz z przepisami wykonawczymi Kanclerza Rzeszy z dnia 15 października 1917 r. (Dz. u. Rzeszy, str. 903);

9) ustawę z dnia 22 listopada 1921 r. o podwyższeniu taryfy opłat ustanowionej dla urzędów stanu cywilnego b. dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. Nr 101 poz. 721);

10) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 sierpnia 1924 r. w sprawie podwyższenia taryfy opłat dla urzędników stanu cywilnego na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 760);

Art. VIII. Uchyla się:

1) ustawę z dnia 11 czerwca 1920 r. o stanie cywilnym (Dz. u. Rzeszy, str. 1209);

2) rozporządzenie z dnia 23 grudnia 1920 r. o rejestracji stanu cywilnego osób wojskowych (Dz. u. Rzeszy z 1921 r., str. 28);

3) ustawę z dnia 8 marca 1922 r. o uproszczonym postępowaniu w sprawach zapowiedzi (Dz. u. Rzeszy, str. 169).

Art. IX. Uchyla się węgierską ustawę XXXIII z r. 1894 o metrykach państwowych.

Art. X. Pozostaje w mocy art. 5 ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o ulgach przy regulacji hipotecznej (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 241) z tym, że zamiast wyciągów, sporządzonych według wzorów, podanych w załącznikach do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 lipca 1938 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o wzorach wyciągów z akt stanu cywilnego, przeznaczonych dla celów pierwiastkowej regulacji hipotecznej (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 386) wydawane będą odpisy skrócone, przewidziane w art. 39 prawa o oktach stanu cywilnego.

Art. XI. W tych częściach Państwa, w których rejestracja stanu cywilnego odbywała się dotychczas na zasadzie wyznaniowego podziału zakresu właściwości urzędników stanu cywilnego (prowadzących metryki), ustaje z chwilą zorganizowania urzędu stanu cywilnego stosownie do art. 3—10 prawa o oktach stanu cywilnego prawo dotychczasowych urzędników stanu cywilnego (prowadzących metryki) do wykonywania czynności oprócz przewidzianych w niniejszym dekrecie — ze skutkami dla stosunków pozakościelnych. Czynności dokonane wbrew przepisowi niniejszego artykułu po tej dacie nie mają mocy prawnej.

Art. XII. (1) Osoby świeckie, które do dnia wejścia w życie prawa o aktach stanu cywilnego, prowadziły dotychczasowe księgi stanu cywilnego (metrykalne), przekażą je urzędom stanu cywilnego, utworzonym stosownie do prawa o aktach stanu cywilnego, w terminie określonym przez Ministra Administracji Publicznej.

(2) Osoby duchowne, które do dnia wejścia w życie prawa o oktach stanu cywilnego prowadziły dotychczasowe księgi stanu cywilnego (metrykalne) zachowają je nadal w swym posiadaniu.

(3) W przypadku, gdy księga stanu cywilnego istnieje tylko w jednym egzemplarzu, przechowywanym przez osobę duchowną wymienioną w ust. (2), bądź z tej przyczyny, że na danym obszarze prawnym księgi stanu cywilnego (metrykalne) odnośnego wyznania były prowadzone bez wtóropisów, bądź też że księga wtóropisów uległa zniszczeniu, zaginęła lub została wywieziona wskutek działań wojennych lub wydarzeń związanych z wojną, Minister Administracji Publicznej może nakazać osobie duchownej, wymienionej w ust. (2), przekazanie tej księgi na stałe urzędowi stanu cywilnego utworzonemu stosownie do prawa o aktach stanu cywilnego bądź w drodze zarządzenia indywidualnego, bądź też w drodze zarządzenia ogólnego, skierowanego do wszystkich osób duchownych, w których posiadaniu znajdują sie dotychczasowe księgi stanu cywilnego (metrykalne) na danym obszarze prawnym lub jego części.

Art. XIII. (1) Władze i urzędy świeckie (władze administracji ogólnej, sądy itp.). i duchowne, które w chwili wejścia w życia prawa o aktach stanu cywilnego przechowywały księgi wtóropisów (księgi duplikatów, rejestry uboczne itp.) przekażą je władzom, powołanym do przechowywania ksiąg wtóropisów stosownie do art. 20 prawa o aktach stanu cywilnego, w terminie, określonym przez Ministra Administracji Publicznej.

(2) Wtóropisy ksiąg, których pierwszy egzemplarz stosownie do przepisu art. XII, ust. (2) pozostanie w posiadaniu osób duchowych, będą przekazane nowoutworzonym urzędom stanu cywilnego.

Art. XIV. (1) Osoby wymienione w art. XII oraz władze wymienione w art. XIII wydają nadal wypisy na podstawie ksiąg stanu cywilnego (metrykalnych), będących w ich posiadaniu, a mianowicie wyciągi i odpisy, o których mowa w art. 37—39 prawa o aktach stanu cywilnego.

(2) Po przekazaniu ksiąg na stałe nowoutworzonym urzędom stanu cywilnego wypisy będą wydawane przez te urzędy.

(3) Władze i osoby, do których należy wydawanie wyciągów i odpisów z ksiąg dotychczas prowadzonych stosownie do ust. (1), mogą pobierać za nie do chwili przekazania tych ksiąg opłaty w wysokości, przewidzianej w taryfie dla urzędów stanu cywilnego, która zostanie wydana stosownie do przepisu art. 89 ust. (1) prawa o aktach stanu cywilnego.

Art. XV. Osoby, wymienione w art. XII, podlegają w zakresie utrzymywania ksiąg i wydawania wypisów nadzorowi władz nadzorczych, karom porządkowym, odpowiedzialności cywilnej i karnej narówni z urzędnikami stanu cywilnego stosownie do przepisów prawa o aktach stanu cywilnego. Szczegółowe przepisy w tej mierze wyda w drodze rozporządzenia Minister Administracji Publicznej w porozumieniu z Ministrami Sprawiedliwości i Obrony Narodowej.

Art. XVI. (1) Przepisy prawa o aktach stanu cywilnego w sprawie wypisów z ksiąg stanu cywilnego, wzmianek dodatkowych, sprostowania lub unieważnienia aktu oraz odtworzenia utraconej księgi lub aktu stanu cywilnego (art. 31, 33, 34, 37—41, 49—50) stosuje się odpowiednio do ksiąg stanu cywilnego (metrykalnych), które były prowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych.

(2) Przepisy dotychczasowe normują nadal moc dowodową prowadzonych dotychczas ksiąg stanu cywilnego (metrykalnych) i wypisów z nich oraz warunki nieważności aktów stanu cywilnego (metryk); Minister Administracji Publicznej może w drodze rozporządzenia zmienić te przepisy.

Art. XVII. (1) Z chwilą wejścia w życie niniejszego dekretu wszelkie zgłoszenia i zawiadomienia, mające na celu umieszczenie wzmianki na marginesie aktu lub przypisku pod tekstem aktu, sporządzonego w dotychczasowych księgach stanu cywilnego (metrykalnych), stosownie do art. 31 prawa o aktach stanu cywilnego należy przesyłać urzędowi stanu cywilnego, który dokona wpisu w księdze uzupełniającej, następnie zaś prześle uwierzytelniony odpis wpisanej treści osobie, w której posiadaniu znajduje się odnośna księga stanu cywilnego (metrykalna), oraz władzy, powołanej do przechowywania ksiąg wtóropisów stosownie do art. 20 prawa o aktach stanu cywilnego.

(2) O ile osoba, w której posiadaniu znajduje się odnośna księga stanu cywilnego (metrykalna), nie potwierdzi wpisania wzmianki w ciągu czternastu dni od daty przesłania jej odpisu wpisanej treści, urząd stanu cywilnego wyda zakaz wydawania wypisów danego aktu inaczej, jak za pośrednictwem urzędu stanu cywilnego.

(3) Właściwość urzędu stanu cywilnego określa siedziba urzędowa osoby, w której posiadaniu znajduje się odnośna księga stanu cywilnego (metrykalna).

(4) Księga uzupełniająca będzie prowadzona w jednym egzemplarzu dla całego obwodu urzędu stanu cywilnego bez księgi wtóropisów.

(5) W razie wydania wypisu za pośrednictwem urzędu stanu cywilnego stosownie do ust. (2) urząd stanu cywilnego dokona adnotacji wzmianki, bądź wyda wypis w redakcji, ostatecznej po uwzględnieniu treści wzmianki, stosownie do przepisów art. 39 ust. (5) prawa o aktach stanu cywilnego.

Art. XVIII. Akta stanu cywilnego, sporządzone na podstawie przepisów o powszechnej świeckiej rejestracji stanu cywilnego przez świeckie urzędy stanu cywilnego na obszarach, włączonych przez okupanta niemieckiego do Rzeszy, są ważne, choćby były sporządzone po wyzwoleniu danego obszaru spod panowania okupanta.

Art. XIX. Minister Administracji Publicznej może zarządzić, że księgom, utrzymywanym w okresie czasu do dnia wejścia w życie prawa o aktach stanu cywilnego na obszarach wyznaniowego podziału zakresu właściwości urzędników stanu cywilnego (prowadzących metryki) przez duchownych wyznań nieuznanych i przeznaczonym do rejestracji urodzeń, małżeństw

i zgonów osób, faktycznie należących do danego związku religijnego, formalnie jednak należących do wyznań uznanych, przyznaje się moc dowodową z wyjątkiem treści, dotyczącej przynależności wyznaniowej.

Art. XX. (1) Na obszarze Chełmszczyzny i ziemi podlaskiej księgi stanu cywilnego (metrykalne) parafii prawosławnych z przed r. 1915, które w dniu 1 września 1939 r. znajdowały się w posiadaniu urzędników stanu cywilnego parafii rzymsko-katolickich, pozostaną i nadal w ich posiadaniu, o ile zawierają wpisy, dotyczące prawosławnych, którzy po ukazie tolerancyjnym 1905 r. powrócili na katolicyzm.

(2) O ile na obszarze województw wschodnich i południowych nie ma osób, powołanych przez prawo do prowadzenia ksiąg metrykalnych ludności wyznania mojżeszowego, należy księgi te przekazać na przechowanie zarządowi gminnemu (miejskiemu) do czasu utworzenia urzędów stanu cywilnego stosownie do przepisów prawa o aktach stanu cywilnego.

Art. XXI. (1) Osoby, które wskutek stosowania przymusu i ograniczającej praktyki okupacyjnych władz niemieckich na obszarze ziem włączonych do Rzeszy w latach 1939—1945 nie mogły uzyskać wpisania imienia dziecka do aktu urodzenia zgodnie ze swą wolą, mogą zgłosić żądanie wpisania właściwego imienia zamiast narzuconego w trybie, przewidzianym w art. 65 ust. (2) prawa o aktach stanu cywilnego, w terminie jednego roku od dnia wejścia w życie tego prawa.

(2) Stosowanie przymusu stwierdza urząd stanu cywilnego; w razie odmowy stwierdzenia rozstrzyga okręgowa władza nadzorcza.

Art. XXII (1) Na obszarze gdańskim województwa gdańskiego decezję o odwołaniu zezwoleń na zmianę imienia lub nazwiska, udzielonych przed dniem 30 stycznia 1933 r. wydane na mocy §§ 7 i 11 ustawy z dnia 5 stycznia 1938 r. (Dz. u. Rzeszy I, str. 9) w brzmieniu rozporządzenia z dnia 24 grudnia 1940 r. (Dz. u. Rzeszy I, str. 1669 uważa się za niebyłe. Oparte na nich wzmianki (adnotacje) na marginesie aktów w rejestrach stanu cywilnego uważa się za nienapisane, przy czym zostaną one wykreślone na wniosek strony lub z urzędu.

(2) Na tymże obszarze wzmianki (adnotacje) o przybraniu imienia dodatkowego, dokonane na marginesie aktów stanu cywilnego stosownie do przepisu § 2 drugiego rozporządzenia z dnia 17 sierpnia 1938 r., wydanego celem wykonania ustawy o zmianie nazwisk i imion (Dz. u. Rzeszy I, str. 1044) poczytuje się za nienapisane, przy czym zostaną one wykreślone na wniosek strony lub z urzędu.

Art. XXIII. (1) Osoby, prowadzące księgi stanu cywilnego (metrykalne), złożą właściwej władzy administracji ogólnej pierwszej instancji w ciągu dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie prawa o aktach stanu cywilnego szczegółowy wykaz przechowywanych przez siebie ksiąg stanu cywilnego (metrykalnych).

(2) To samo dotyczy władz i urzędów, przechowujących księgi wtóropisów (księgi duplikatów, rejestry uboczne), oraz archiwów państwowych i samorządowych, które złożą wykazy za pośrednictwem swych władz przełożonych.

(3) Minister Administracji Publicznej wyda szczegółowe zarządzenie w tym przedmiocie.

Art. XXIV. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom: Administracji Publicznej i Sprawiedliwości.

Art. XXV. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1946 r.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 19 stycznia 1928 r.

o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej *).

(Dz. U. R. P. Nr 80 p. 555 ex 1936 r.)

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

Art. 1.

Utrzymuje się istniejący obecnie podział terytorialny Państwa dla celów administracji ogólnej na województwa, powiaty i gminy.

Sprawę przeprowadzania zmian w tym podziale regulują osobne przepisy.

Art. 2.

Władzami administracji ogólnej są:

1) wojewodowie, Komisarz Rządu na m. st. Warszowę, starostowie powiatowi i starostowie grodzcy;

2) organa związków samorządu terytorialnego, które spełniają zadania administracji ogólnej w zakresie ustalonym przez rozporządzenie niniejsze oraz inne przepisy prawne.

Art. 3.

(1) Właściwość miejscowa władz, wymienionych w art. 2, obejmuje ich okrąg administracyjny; o ile rozporządzenie niniejsze nie przewiduje wyjątków.

(2) Organa, których zakres czynności obejmuje dwa lub więcej okręgów administracyjnych, podlegają pod względem osobowym tej władzy administracji ogólnej, w której okręgu mają swoją siedzibę urzędową, pod względem służbowym zaś tym władzom, na których obszarach spełniają czynności urzędowe.

(3) W sprawach administracji reform rolnych dotyczących obszaru położonego w dwu lub więcej powiatach względnie województwach, właściwy będzie starosta, względnie wojewoda, wyznaczony w każdym poszczególnym przypadku przez władzę bezpośrednio wyższą.

Art. 4.

Właściwość rzeczowa i sposób działania władz, wymienionych w art. 2, określają istniejące w tej mierze przepisy ze zmianami, wynikającymi z rozporządzenia niniejszego.

(1) Wojewodowie, Komisarz Rządu na m. st. Warszawę, starostowie powiatowi i starostowie grodzcy działają pod osobistą odpowiedzialnością samodzielnie i jednoosobowo, z zastrzeżeniem kolegialnego załatwiania spraw stosownie do postanowień rozporządzenia niniejszego, względnie innych przepisów prawnych.

---

*) Przepisy powyższego rozporządzenia obowiązują o tyle, o ile nie są sprzeczne z przepisami późniejsych aktów prawnych, a w szczególności:

a) Dekretu P. K. W. N. z dn. 21 VIII. 1944 r. o trybie powołania władz administracji ogólnej I i II inst. (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 8).

b) Ustawy z dn. 11 IX. 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 22).

c) Dekretu P. K. W. N. z dn. 23 XI. 1944 r. o organizacji i zakresie działania samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 14, poz. 74).

Art. 6.

Sprawę orzekania przez sądy administracyjne o legalności aktów administracyjnych ureguluje osobna ustawa; do tego czasu pozostają w mocy obowiązujące przepisy prawne ze zmianami, wynikającymi z rozporządzenia niniejszego.

Rozdział II.

Wojewodowie.

Art. 7.

Na czele województwa stoi wojewoda, mianowany przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych, uchwalony przez Radę Ministrów.

Art. 8.

Wojewoda podlega pod względem osobowym Ministrowi Spraw Wewnętrznych, pod względem służbowym zaś, zależnie od rodzaju spraw, wchodzących w zakres jego działania, Prezesowi Rady Ministrów oraz poszczególnym ministrom, właściwym dla danego działu administracji.

Art. 9.

Wojewoda jest na obszarze województwa:

1) przedstawicielem Rządu, sprawującym z tego tytułu funkcje, przekazane mu rozporządzeniem niniejszym lub specjalnie zlecone przez Rząd;

2) szefem administracji ogólnej tj. administracji spraw wewnętrznych oraz innych działów administracji, bezpośrednio zespolonych we władzach administracji ogólnej (art. 27).

Stanowisko wojewody jako przedstawiciela Rządu.

Art. 10.

Jako przedstawiciel Rządu wojewoda ma obowiązek i prawo:

1) wyłącznego reprezentowania Rządu przy uroczystych wystąpieniach, o ile Prezes Rady Ministrów nie wyśle osobnego delegata;

2) uzgadniania działalności całej administracji rządowej na obszarze województwa w myśl zasadniczej linii działalności Rządu;

3) ogólnego nadzoru nad sprawami osobowymi fukcjonariuszów państwowych ze stanowiska wymogów bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego;

4) uzgadniania działalności administracji cywilnej, jako też interesów gospodarczych województwa, z potrzebami obrony Państwa.

Art. 11.

(1) Naczelnicy wszystkich władz i urzędów rządowych podległych bezpośrednio władzom centralnym, są obowiązani uzgadniać z wojewodą projekty swoich zarządzeń natury ogólnej lub też takich, które mają szczególne znaczenie dla polityki Rządu na obszarze województwa.

(2) W sprawach, o których mowa w ust. 1, wojewodzie przysługuje również prawo występowania wobec właściwej władzy z inicjatywą wydania przez nią zarządzenia.

(3) O ile w sprawach wynikających z postanowień artykułu niniejszego, nie dojdzie do uzgodnienie poglądów wojewody i naczelnika właściwej władzy, rozstrzyga w tym względzie właściwy minister.

(4) Przepisy artykułu niniejszego nie dotyczą wypadków, w których poszczególna władza wydaje zarządzenia na podstawie specjalnego polecenia otrzymanego od właściwego ministra.

Art. 12.

(1) Wojewoda jest uprawniony żądać wyjaśnień od naczelników władz i urzędów rządowych oraz zakładów państwowych położonych na obszarze województwa.

(2) W wypadkach szczególnie ważnych, gdy zwłoka zagraża interesowi publicznemu, wojewoda może osobiście wejrzeć w tok spraw tych instytucji, z wyjątkiem zakładów naukowych i przedsiębiorstw państwowych.

Art. 13.

(1) Na zaproszenie wojewody i pod jego przewodnictwem naczelnicy władz i urzędów rządowych, podlegających bezpośrednio władzom centralnym, a nie zespolonych z administracją ogólną, odbywają periodyczne zebrania w celu stałego uzgadniania działalności wszystkich działów administracji rządowej między sobą i z zasadniczą linią działalności Rządu. W wyjątkowych wypadkach zebrania takie mogą się odbywać wspólnie dla kilku województw.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami wyda regulamin tych zebrań.

Art. 14.

(1) We wszystkich działach administracji rządowej nie zespolonych z administracją ogólną, wojewoda jest uprawniony uczestniczyć osobiście w posiedzeniach wszystkich kolegialnych organów administracyjnych (rad, komisyj itd)., działających na obszarze województw, zabierając głos poza zwykłą koleją mowców, a także objąć przewodnictwo obrad.

(2) O ile wojewoda przewodniczy, wchodzi on we wszystkie prawa i obowiązki przewodniczącego, przewidziane w przepisach o ustroju tych organów kolegialnych.

(3) Rada Ministrów jest uprawniona w drodze rozporządzenia wydawać w razie potrzeby przepisy mające na celu dostosowanie postanowień dotychczas obowiązujących do przepisów artykułu niniejszego.

(4) Przepisy artykułu niniejszego nie dotyczą w żadnym razie podatkowych komisji odwoławczych, organów ubezpieczeń społecznych (art. 27) oraz komisji rozjemczych, powołanych w zatargach o pracę i płacę.

Art. 15.

(1) Przyjęcie do służby państwowej osób podlegających przepisom o państwowej służbie cywilnej, wymaga uprzedniego zasięgnięcia opinii właściwego wojewody.

(2) O ile chodzi o inne osoby, opinia właściwego wojewody winna być zasięgana przed uzyskaniem charakteru funkcjonariusza stałego.

Art. 16.

(1) We wszystkich działach administracji rządowej wyznaczenie funkcjonariuszów na stanowiska samoistne lub kierownicze, z wyjątkiem funkcjonariuszów władz centralnych, wymaga uprzedniego zasięgnięcia opinii właściwego wojewody.

(2) O ile wyznaczenie nie należy do kompetencji władzy naczelnej, może być w razie ujemnej opinii wojewody dokonane dopiero na skutek decyzji właściwego ministra.

Art. 17.

W wypadkach przewidzianych w art. 15 i 16, właściwym do wyrażenia opinii jest wojewoda tego województwa, w którego obrębie ma być obsadzone stanowisko.

Art. 18.

(1) Każda władza rządowa jest obowiązana bezzwłocznie rozpatrzyć skierowany do niej wniosek właściwego wojewody o usunięcie lub przeniesienie podległego tej władzy funkcjonariusza pełniącego funkcję na terenie województwa.

(2) O ile odnośna władza uzna wniosek za nieuzasadniony, winna przedłożyć sprawę do decyzji właściwemu ministrowi.

Art. 19.

Odznaczenia (ordery, krzyże, medale), z wyjątkiem orderów i odznaczeń za zasługi wojskowe oraz odznaczeń funkcjonariuszów władz centralnych, mogą być nadawane jedynie po uprzednim zasięgnięciu opinii właściwego wojewody.

Art. 20.

(1) Rada Ministrow może w drodze uchwały upoważniać wszystkich lub poszczególnych wojewodów, na czas określony lub do odwołania, do żądania wstrzymania całkowitego lub częściowego wykonania:

a) zarządzeń władz centralnych, które wojewoda uważa za sprzeczne z równoczesnymi zarządzeniami innej władzy centralnej albo też za niekorzystne dla Państwa wobec zmiany stanu faktycznego, w zarządzeniu nie uwzględnionej;

b) zarządzeń władz i urzędów rządowych na obszarze województwa, które wojewoda uważa za wyraźnie sprzeczne z zasadami, wytkniętymi przez władze centralne, albo za niedopuszczalne z innych powodów, wymienionych pod lit. a) ustępu niniejszego.

(2) W razie nieuzgodnienia poglądów między wojewodą a właściwym naczelnikiem władzy rozstrzyga w tym względzie właściwy minister.

Art. 21.

(1) Uprawnienia wojewody, przewidziane w art. 11, 12, 14, 15, 16, 18 i 20, nie odnoszą się do administracji wojskowej.

(2) W zebraniach, przewidzianych w art. 13, dowódcy okręgów kurposów mogą brać udział za zezwoleniem Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 22.

(1) Uprawnienia wojewody, przewidziane w art 11, 12, 14, 15, 16, 18 i 20, nie odnoszą się do sędziów oraz wszystkich funkcjonariuszów wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa.

(2) W zebraniach, przewidzianych w art. 13, biorą udział przedstawiciele prokuratury, prezesi sądów zaś mogą brać udział za zezwoleniem Ministra Sprawiedliwości.

Art. 23.

(1) Uprawnienia wojewody, przewidziane w art 11, w ust. 2 art. 12, w art. 14, 15, 16, 18 i 20, nie odnoszą się do administracji oświecenia publicznego.

(2) W zebraniach przewidzianych w art. 13, kuratorowie okręgów mogą brać udział.

(3) Uprawnienia, przysługujące wojewodzie w myśl art. 12, nie dotyczą spraw o charakterze ściśle naukowym i dydaktyczno-pedagogicznym.

(4) W dziale kolejnictwa uprawnienia, przysługujące wojewodzie w myśl art. 11, 12 i 20, nie dotyczą spraw technicznych i bezpieczeństwa ruchu kolejowego.

Art. 24.

W stosunku do spraw wojskowych (art 10, p. 4) wojewoda, niezależnie od obowiązków, ciążących na administracji ogólnej w zakresie uzupełnienia i zaopatrzenia armii, jako też spraw współdziałania sił zbrojnych z władzą cywilną dla uśmierzania rozruchów lub przymusowego wykonywania przepisów prawnych:

1) czuwa nad należytym uwzględnieniem interesów obrony Państwa przez wszystkie działy administracji;

(2) inicjuje i kieruje współdziałaniem czynników społecznych w akcji przygotowania obrony Państwa, przysposobienia wojskowego oraz opieki nad żołnierzem;

(3) czuwa w porozumieniu z właściwymi władzami wojskowymi nad należytym uwzględnieniem przez dowództwa i zarządy wojskowe interesów gospodarczych województwa i jego mieszkańców.

Art. 25.

(1) Na wypadek częściowej lub całkowitej mobilizacji, albo w innych wypadkach, w których ze względu na interes Państwa Rada Ministrów uzna to za konieczne, w szczególności na wypadek ogłoszenia stanu wyjątkowego, wojewoda od dnia, wskazanego uchwałą Rady Ministrów, obejmuje naczelne kierownictwo całej administracji rządowej na obszarze województwa, z wyjątkiem administracji wojskowej oraz administracji wymiaru sprawiedliwości, kolejnictwa oraz poczt i telegrafów.

(2) W tym charakterze sprawuje on czynności zwierzchnika wszystkich władz, urzędów i organów rządowych oraz jest służbowym przełożonym ich funkcjonariuszów za pośrednictwem naczelników tych władz i urzędów.

Art. 26.

(1) We wszystkich sprawach, wynikających ze stanowiska wojewody jako przedstawiciela Rządu (art. 10—25), służy wojewodzie prawo bezpośredniego porozumienia się ze wszystkimi władzami, zarówno centralnymi jak lokalnymi, w szczególności prawo bezpośredniego przedkładania spostrzeżeń i wniosków właściwym ministrom.

(2) Uprawnienia wojewody, wynikające z art. 10 do 26, są uprawnieniami, ściśle przywiązanymi do stanowiska i przysługują wyłącznie wojewodzie lub urzędnikowi, który pełni funkcje wojewody.

(3) Ilekroć wojewoda na podstawie przepisów rozporządzenia niniejszego wkracza w dziedzinę spraw, nie należących do zakresu administracji ogólnej, nie przysługuje mu prawo wydawania orzeczeń i zarządzeń, wyjąwszy wypadki, w których przepisy prawne wyraźnie inaczej stanowią.

Stanowisko wojewody jako szefa administracji ogólnej.

Art. 27.

Do zakresu działania wojewody jako szefa administracji ogólnej należą wszystkie sprawy:

(1) administracji spraw wenętrznych, tj. administracji z zakresu działania bezpośrednio podległego Ministrowi Spraw Wewnętrznych;

2) administracji przemysłu i handlu, z wyjątkiem spraw przekazanych administracji górniczej, urzędom probierczym oraz władzom i urzędom morskim;

(3) administracji rolnictwa i reform rolnych z wyjątkiem administracji lasów państwowych, państwowych zakładów chowu koni, państwowych instytutów i zakładów badawczo-naukowych oraz innych spraw, które stosownie do obowiązujących przepisów wojewodzie podlegają;

(4) administracji opieki społecznej z wyjątkiem spraw przekazanych inspekcji pracy; stosunek wojewody do spraw ubezpieczeń społecznych i do Funduszu Pracy regulują osobne przepisy;

(5) administracji komunikacji z wyjątkiem kolejnictwa; stosunek wojewody do spraw lotnictwa cywilnego regulują osobne przepisy;

6) administracji wyznań religijnych i oświecenia publicznego w zakresie spraw wyznaniowych oraz spraw sztuki i kultury (ochrona zabytków, ochrona przyrody itd.);

(7) administracji skarbowej w zakresie spraw daniny lasowej oraz pomocy państwowej na odbudowę budynków zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych;

(8) poza wymienionymi w punktach 1—7, w których wojewoda jest właściwy na podstawie przepisów specjalnych.

Art. 28.

(1) Sprawy wymienione w art. 27, wojewoda załatwia przy pomocy urzędu wojewódzkiego, władz administracji ogólnej (art. 2), oraz innych władz, urzędów i organów, podległych na obszarze województwa wojewodzie.

(2) Dla wykonywania specjalnych robót i ich administracji właściwi ministrowie w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych mogą — w zakresie działania przekazanym im rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. w sprawie zniesienia urzędu Ministra Robót Publicznych (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 479) — tworzyć organa techniczno-budowlane nie zespolone z władzami administracji ogólnej.

Art. 29.

W zakresie spraw administracji ogólnej, wymienionych w art. 27, wojewoda jest:

1) odpowiedzialnym wykonawcą zleceń właściwych ministrów;

(2) służbowym zwierzchnikiem odnośnych władz, urzędów i organów oraz przełożonym funkcjonariuszów tych władz, urzędów i organów;

(3) organem zarządzającym, orzekającym, rozstrzygającym i stawiającym wnioski;

(4) przewodniczącym wszystkich organów kolegialnych (rad, komisyj itd.), powołanych przez obowiązujące przepisy do współdziałania w powyższych działach administracji rządowej.

Art. 30.

Wojewoda mianuje, przenosi na inne miejsce służbowe, zwalnia oraz przenosi w stan spoczynku w ramach obowiązujących przepisów podległych mu funkcjonariuszów.

Art. 31.

Wojewoda spełnia swoje zadania jako szef administracji ogólnej przez:

(1) udzielanie wskazówek i poleceń władzom administracji ogólnej oraz innym władzom i urzędom, jemu podległym;

(2) rozstrzyganie odwołań od orzeczeń i zarządzeń władz powiatowych, organów ustrojowych związków samorządowych oraz innych władz i urzędów, wojewodzie podległych, w ramach przepisów prawnych, regulujących właściwość i tok instancji w postępowaniu administracyjnym;

(3) wydawanie orzeczeń i zarządzeń w I istancji w wypadkach, przewidzianych przez przepisy prawne;

(4) wykonywanie nadzoru nad działalnością władz administracji ogólnej oraz innych władz i urzędów, wojewodzie podległych; decyzje tych władz i urzędów wojewoda może uchylać z urzędu lub zmieniać w drodze nadzoru w wypadkach, przewidzianych przez przepisy prawne;

(5) przez wydawanie powszechnie obowiązujących rozporządzeń (art. 108—113).

Art. 32.

(1) Zastępcą wojewody jest wicewojewoda.

(1) Wicewojewodę mianuje Minister Spraw Wewnętrznych za zgodą Prezesa Rady Ministrów.

(3) Wicewojewoda zastępuje wojewodę w zakresie ustalonym przez rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

(4) Jeżeli wojewoda nie może pełnić obowiązków służbowych, zakres zastępstwa rozciąga się na wszystkie czynności spełniane przez wojewodę.

Urząd Wojewódzki.

Art. 33.

Wszyscy funkcjonariusze w urzędzie wojewódzkim oraz we władzach i urzędach rządowych, podległych wojewodzie, są na etacie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z wyjątkiem funkcjonariuszów fachowych, pozostających na etatach innych ministerstw, a przydzielonych do załatwiania spraw wymagających zawodowej wiedzy fachowej.

Art. 34.

Funkcjonariuszami fachowymi w rozumieniu art. 33 są funkcjonariusze piastujący takie stanowiska służbowe, których zajmowanie zależy od wykazania się specjalnym teoretycznym wykształceniem fachowym z wyłączeniem wykształcenia prawniczego, o ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi wyjątków (art. 117).

Art. 35.

Wewnętrzna organizacja urzędów wojewódzkich opiera się na następujących zasadach:

1) urzędy wojewódzkie dzielą się na niezbędną ilość wydziałów;

(2) wydziały dzielą się w razie koniecznej potrzeby na oddziały;

(3) w poszczególnych wydziałach łączy się w miarę możności sprawy jednorodne pod względem prawnym względnie faktycznym;

(4) w jednym wydziale łączy się sprawy, dotyczące organizacji administracji wojewódzkiej, a w szczególności: sprawy osobowe, budżetowe, gospodarcze, inspekcyjne i nadzoru nad tokiem urzędowania, jako też sprawy, wynikające ze stanowiska wojewody jako przedstawiciela Rządu; sprawy funduszu obrotowego reformy rolnej są załatwiane w urzędzie wojewódzkim łącznie ze sprawami administracji reform rolnych;

(5) zakres czynności poszczególnych wydziałów i oddziałów oraz zakres odpowiedzialności funkcjonariuszów poszczególnych kategorii i stanowisk, zarówno kierowniczych jak podwładnych, ze szczególnym uwzglęnieniem funkcjonariuszów facnowych (art. 34 i 117), będzie szczegółowo ustalony w sposób określony w artykule następnym.

Art. 36.

(1) W ramach zasad ustalonych w art. 35 Minister Spraw Wewnętrznych wydaje w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami przepisy, dotyczące organizacji urzędów wojewódzkich i trybu załatwiania spraw w tych urzędach.

(2) Na podstawie tych przepisów każdy wojewoda ustala statút organizacyjny i szczegółowy podział czynności urzędu wojewódzkiego i ogłasza w „Dzienniku Wojewódzkim".

Art. 37.

(1) Właściwi Ministrowie mogą przeprowadzać przez swoich delegatów lustrację czynności funkcjonariuszów pozostających na ich etacie, jako też w zakresie spraw swego działu lustrację czynności poszczególnych wydziałów i oddziałów urzędu wojewódzkiego, oraz władz i urzędów wojewodzie podległych.

(2) O rozpoczęciu lustracji i jej wyniku delegat zawiadamia wojewodę.

Art. 38.

(1) Wojewoda wydaje pismo urzędowe „Dziennik Wojewódzki".

(2) Rozporządzenia, obwieszczenia i inne akty władz administracji ogólnej oraz władz i urzędów rządowych z wyjątkiem centralnych, które w myśl obowiązujących przepisów mają być podawane do wiadomości publicznej na obszarze województwa, mają być ogłaszane w „Dzienniku Wojewódzkim", o ile rozporządzenie niniejsze nie przewiduje wyjątków (art. 120).

(3) Moc obowiązująca powyższych aktów, o ile jest zależna od ich ogłoszenia, rozpoczyna się w terminie, w aktach tych podanym, a w braku oznaczenia takiego terminu — po upływie 14 dni od dnia wydania odnośnego numeru „Dziennika Wojewódzkiego".

Art. 39.

(1) Rada Ministrów ustali, które władze, urzędy i organa rządowe oraz samorządowe będą obowiązane prenumerować „Dziennik Wojewódzki".

(2) Dziennik Wojewódzki" może prenumerować także każdy inny urząd oraz osoby fizyczne i prawne.

Rozdział III.

Wojewódzkie organa kolegialne.

Art. 40—47.

Według art. 28 ustawy z 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania Rad Narodowych (Dziennik Ustaw R. P. Nr 5, poz. 22) dla kontroli działalności organów wykonawczych (państwowych i samorządowych) z punktu widzenia legalności, celowości i zgodności z zasadniczą linią działalności Krajowej Rady Narodowej powołane są Wojewódzkie Rady Narodowe, wobec czego artykuły od 40 do 47 ulegają skreśleniu.

Art. 48—63.

Zgodnie z dekretem P. K. W. N. o organizacji i działaniu samorządu terytorialnego z dnia 23 XI. 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr 14, poz. 74) i utworzeniu organów wykonawczych samorządu wojewódzkiego i powiatowego (art. 10 do 23) — artykuły rozporządzenia od 48 do 63 nie mają zastosowania.

Rozdział IV

Powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 64.

(1) Na czele powiatu stoi starosta powiatowy, mianowany przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

(2) Starosta powiatowy podlega pod względem osobowym, w granicach przepisów regulujących stosunki państwowej służby cywilnej, wojewodzie, względnie Ministrowi Spraw Wewnętrznych, pod względem służbowym zaś — bezpośrednio wojewodzie.

Art. 65.

(1) Do starosty powiatowego stosuje się analogicznie postanowienia art. 9, 10 p. 1 i 2, 13, 21 ust. 2 i 22 ust. 2.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych może przekazywać do odwołania poszczególnym starostom niektóre lub wszystkie uprawnienia wojewodów, wynikające z art. 10 pkt. 3 i 4, z art. 11, 12 ust. 1, z art. 14, 15, 24 oraz z art. 25 — o ile Rada Ministrów w uchwale, o której mowa w art. 25, nie zastrzeże powyższych uprawnień wyłącznie wojewodzie. Postanowienie art. 17 ma odpowiednie zastosowanie.

Art. 66.

(1) Uprawnienia z art. 12, nadane starostom, odnoszą się tylko do władz, urzędów i zakładów, mających swą siedzibę na obszarze powiatu, a nie podlegających bezpośrednio władzom centralnym.

(2) Jeżeli w wypadku przewidzianym w art. 11 nie dojdzie do uzgodnienia poglądów między starostą powiatowym a naczelnikiem odnośnego urzędu, starosta powiatowy przedkłada sprawę wojewodzie, który postępuje według przepisów art. 11.

(3) W wypadku przewidzianym w art. 26 ust. 1 starosta powiatowy jest uprawniony do bezpośredniego porozumienia się z władzami równorzędnymi, z władzami wyższymi zaś — z reguły za pośrednictwem wojewody. Wyjątki od tej zasady ustali rozporządzenie Rady Ministrów. W wypadkach tych starosta powiatowy winien w każdym razie podać sprawę bezzwłocznie do wiadomości wojewodzie.

Art. 67.

(1) Do zakresu działania starosty powiatowego jako szefa administracji ogólnej należą wszystkie sprawy administracji państwowej na obszarze powiatu, o ile na mocy obowiązującej przepisów nie są zastrzeżone właściwości władz naczelnych, wojewody i innych władz rządowych, ani nie należą do zakresu działania powiatowych związków samorządowych, gmin miejskich i wiejskich, oraz sprawy, w których nie da się ustalić właściwości rzeczowej innej władzy, albo jeżeli obowiązujące przepisy przewidują właściwość władz już nie istniejących, a nie można ustalić, kto przejął ich uprawnienie.

(2) W zakresie spraw administracji ogólnej starosta powiatowy jest odpowiedzialnym wykonawcą zleceń wojewody oraz sprawuje analogicznie funkcje wymienione w art. 29 p. 2, 3 i 4.

(3) Stosunek starosty powiatowego do organów związków samorządowych normują osobne przepisy prawne.

Art. 68.

(1) Starosta powiatowy załatwia sprawy, należące do jego kompetencji, przy pomocy starostwa oraz przy pomocy innych podległych mu na obszarze powiatu władz, urzędów i organów.

(2) Starostę powiatowego zastępuje jeden z urzędników starostwa wyznaczony przez wojewodę.

Art. 69.

(1) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z innymi zainteresowanymi ministrami wydaje przepisy ogólne, dotyczące wewnętrznej organizacji starostw i trybu ich urzędowania, z uwzględnieniem następujących zasad:

a) łączenie w ręku poszczególnych referatów spraw jednorodnych pod względem prawnym i faktycznym;

b) zastrzeżenia pewnych kategorii spraw, ze szczególnym uwzględnieniem spraw wojskowych i karno - administracyjnych, urzędnikom posiadających specjalne przygotowanie;

c) ustalenia zakresu odpowiedzialności urzędników poszczególnych kategorii i stanowisk ze specjalnym uwzględnieniem urzędników fachowych;

d) zastępca starosty.

(2) Na podstawie tych ogólnych przepisów wojewoda ustala organizację podległych mu starostw, z uwzględnieniem warunków miejscowych.

Art. 70.

Z ważnych względów może Minister Spraw Wewnętrznych ustanowić w drodze rozporządzenia poza urzędową siedzibą starosty organ podległy staroście powiatowemu, uprawniony do stałego spełniania na oznaczonym obszarze powiatu — pod nadzorem starosty powiatowego — określonych zadań z zakresu działania starosty powiatowego oraz wydawania w imieniu starosty samoistnych orzeczeń i zarządzeń ze skutkiem prawnym równym orzeczeniom i zarządzeniom starosty.

Art. 71.

(1) Dla ułatwienia urzędowania oraz utrzymania ścisłego wzajemnego stosunku między władzami administracyjnymi, a ludnością, niektóre sprawy, określone bliżej dla każdego powiatu przez wojewodę, mogą być załatwiane periodycznie poza miejscem urzędowej siedziby starosty powiatowego przez starostę lub wyznaczonych przez wojewodę urzędników starostwa.

(2) Urzędnicy ci mogą być upoważnieni przez wojewodę do wydawania zarządzeń i orzeczeń za starostę powiatowego i ze skutkiem prawnym równym zarządzeniom i orzeczeniom starosty.

Art. 72.

Przepisy rozporządzenia niniejszego odnoszą się również do starosty morskiego oraz do Komisarza Rządu w Gdyni, ze zmianami wynikającymi z osobnych przepisów, dotyczących ich stanowiska i zakresu działania.

Art. 73.

(1) Miasta, liczące na podstawie powszechnego spisu ludności więcej niż 75.000 mieszkańców, tworzą odrębne powiaty miejskie dla celów administracji rządowej.

(2) O ile od powszechnego spisu ludności minie więcej aniżeli pięć lat, Minister Spraw Wewnętrznych może zezwolić na przeprowadzenie osobnego spisu ludności na obszarze gminy.

(2) Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia tworzyć wyjątkowo powiaty miejskie dla celów administracji rządowej z miast liczących mniej aniżeli 75.000 mieszkańców.

Art. 74.

Na czele powiatu miejskiego (art. 73) stoi starosta grodzki mianowany przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 75.

Funkcje starosty grodzkiego Minister Spraw Wewnętrznych może powierzyć staroście powiatowemu powiatu sąsiadującego z powiatem miejskim.

Art. 76.

(1) Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia przekazywać do odwołania wszystkie lub poszczególne funkcje starostów grodzkich zarządom w miastach, stanowiących samoistne powiaty dla celów administracji rządowej, o ile miasta te posiadają warunki, zabezpieczające należyte sprawowanie tej administracji.

(2) Zarządy miejskie spełniają powyższe funkcje przy pomocy urzędników miejskich, którzy im w tym zakresie bezpośrednio podlegają.

Art. 77.

Rada Ministrów będzie ustalała w drodze rozporządzenia, w których miastach, wydzielonych jako osobne powiaty miejskie dla celów administracji rządowej, postanowienia art. 10—26 mają mieć zastosowanie do starostów grodzkich, do prezydentów tych miast, względnie innych osób (art. 75), o ile sprawują funkcje starostow grodzkich.

Art. 78.

(1) Minister Spraw Wenwętrznych w porozumieniu z właściwymi ministrami może w drodze rozporządzenia poruczać do odwołania wszystkim lub niektórym wydziałom powiatowym oraz zarządom miast wydzielonym z powiatowych związków samorządowych, wszystkie lub niektóre funkcje powiatowych władz administracji ogólnej w dziedzinach: administracji drogowej (nie wyłączając dróg państwowych i wojewódzkich), administracji zdrowia publicznego, weterynaryjnej, budowlanej, opieki społecznej i pośrednictwa pracy oraz spraw wojskowych, jeżeli odnośne powiatowe związki samorządowe i gminy miejskie zobowiążą się ustanowić odpowiednich funkcjonariuszów, których sposób przyjmowania i kwalifikacje określi rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zaiteresowanymi ministrami.

(2) Z chwilą przejęcia powyższych funkcji wydziały powiatowe względnie zarządy miejskie mają obowiązek spełniać je tak długo, dopóki w drodze rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych, wydanego w porozumieniu z interesowanym ministrem, funkcje te nie zostaną im odjęte.

(3) Przepisy artykułu niniejszego nie naruszają postanowień art. 10 ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr 6, poz. 32) w zakresie uprawnień Ministra Komunikacji do przekazywania poszczególnym gminom odcinków dróg w ich obrębie położonych.

Art. 79.

(1) Minister Spraw Wewnętrznych władny jest wydawać w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami potrzebne przepisy, dotyczące załatwiania spraw przekazanych w myśl art. 78.

(2) W sprawach tych w odniesieniu do ministerstw mają zastosowanie postanowienia art. 48 i 68 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294).

Rozdział V.

Art. 80—84.

Zgodnie z art. 23 dekretu P. K. W. N. z 23. XI. 1944 r. o organizacji i działaniu samorządu terytorialnego (Dz. Ust. R. P. Nr 14, poz. 74) — utworzony zostaje wydział powiatowy wobec czego artykuły od 80 do 84 ulegają skreśleniu.

Rozdział VI.

Art 85.

Do czasu unormowania w drodze ustawy ustroju samorządu m. st. Warszawy, władzami administracji ogólnej na obszarze m. st. Warszawy są:

1) Komisarz Rządu na miasto st. Warszawę;

2) starostowie grodzcy;

3) w zakresie spraw określonych w art. 90 rozporządzenia niniejszego — zarząd miejski.

Art 86.

(1) Przepisy rozporządzenia niniejszego, dotyczące stanowiska i zakresu działania wojewodów, mają analogiczne zastosowanie do Komisarza Rządu, z wyjątkiem postanowień art. 40—63.

(2) Przepisy art. 10—26, z wyjątkiem art. 20, ust. 1 lit. a) nie mają zastosowania do rządowych władz centralnych.

Art 87.

Rada Ministrów w drodze rozporządzenia dzieli dla celów administracji ogólnej obszar m. st. Warszawy na powiaty grodzkie.

Art 88.

Na czele administracji agólnej w powiatach grodzkich stoją starostowie grodzcy mianowani przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art 89.

(1) Przepisy rozporządzenia niniejszego, dotyczące stanowiska i zakresu działania starostów powiatowych, mają analogiczne zastosownie do starostów grodzkich w m. st. Warszawie, z wyjątkiem postanowień art. 80—84.

(2) Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia, w jakim zakresie postanowienia art. 10—26 będą miały zastosowanie do starostów grodzkich.

Art 90.

(1) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z właściwymi ministrami może poruczać zarządowi miejskiemu w m. st. Warszawie działy administracji wymienione w art. 78, z tym zastrzeżeniem, że poru-

czenie to może dotyczyć sprawowania administracji zarówno w instancji powiatowej, jak wojewódzkiej.

(2) W tych przypadkach stosuje się odpowiednio postanowienia art. 78 i 79.

Rozdział VII.

Województwa: poznańskie i pomorskie.

Art 91.

Przepisy rozporządzenia niniejszego obowiązują na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego ze zmianami, wynikającymi z postanowień art. 92—107 tego rozporządzenia oraz innych przepisów prawnych.

Art 92.

(1) Na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego nie tworzy się rad wojewódzkich. Ilekroć przepisy rozporządzenia niniejszego względnie inne przepisy prawne mówią o właściwości rad wojewódzkich, wchodzą w miejsce tych rad sejmiki wojewódzkie, o ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej.

(2) Sprawozdanie, o którym mowa w art. 45, wojewoda składa sejmikowi wojewódzkiemu.

Art 93.

(1) Na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego zadania wydziałów wojewódzkich, o których mowa w rozporządzeniu niniejszym, spełniają istniejące obecnie w tych województwach wydziały wojewódzkie wojewódzkich związków komunalnych.

(2) Wydziały te współdziałają w zakresie administracji ogólnej w sposób określony przez rozporządzenie niniejszę (art. 98).

Art 94.

(1) Do czasu ustalenia organizacji sądownictwa administracyjnego, na całym obszarze Rzeczypospolitej istniejące na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego wojewódzkie sądy administracyjne i wydziały powiatowe (miejskie) spełniają nadal funkcje sądów administracyjnych.

(2) Rozporządzenie niniejsze nie narusza organizacji, właściwości i postępowania specjalnych sądów administracyjnych (górniczych, kultury leśnej itd.).

Art 95.

Właściwość wymienionych w art. 94 ust. 1 sądów administracyjnych obejmuje od chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego — w ramach przepisów prawnych i obowiązujących na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego, orzecznictwo:

(1) w sprawach, wymienionych w ust. 2 § 54 ustawy z dnia 30 lipca 1883 r. ogólnej administracji kraju (Zb. u. pr. str. 195);

(2) w sprawach rozstrzyganych przez wydziały powiatowe (miejskie) i wojewódzkie sądy administracyjne w postępowaniu uchwałowym na podstawie ustnej rozprawy, o ile rozprawę taką sąd uzna za konieczną ze względu na wyraźny przepis prawny lub ze względu na prawo strony;

(3) w sprawach, w których według dotychczasowych przepisów przysługiwało prawo wyboru środków prawnych w postępowaniu spornym lub innym;

(4) w sprawach, w których orzecznictwa tych sądów zastrzegają inne przepisy prawne.

Art 96.

(1) Na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego wszystkie sprawy:

a) które były dotychczas załatwiane przez wydziały powiatowe (miejskie) jako sądy administracyjne, oraz wojewódzkie sądy administracyjne, a stosownie do art. 95 nie będą podlegały ich orzecznictwu;

b) które były załatwiane w drodze postępowania uchwałowego, o ile nie chodzi o sprawy określone w art. 59 p. 2, wreszcie:

c) które są wymienione w art. 55 i 82, o ile w myśl art. 95 nie należą do kompetencji wspomnianych pod lit. a) ustępu niniejszego sądów administracyjnych lub w myśl przepisów prawnych, wydanych po wejściu w życie rozporządzenia niniejszego, do kompetencji wojewody samego —

należą od wejścia w życie rozporządzenia niniejszego do zakresu działania wydziałów wojewódzkich względnie wydziałów powiatowych jako kolegiów współdziałających z wojewodami i starostami w sprawowaniu czynności administracji ogólnej w sposób, określony w rozporządzeniu niniejszym.

(2) w miastach, w których istnieją wydziały miejskie jako sądy administracyjne, wydziały te uchwalają w zakresie właściwości wydziałów powiatowych.

(3) W miastach, niewydzielonych z powiatowych związków samorządowych, przechodzi właściwość zarządów miejskich jako władz uchwałowych na właściwe wydziały powiatowe.

Art 97.

Uchyla się postanowienia art. 1 rozporządzenia Ministra b. dzielnicy pruskiej z dnia 21 lutego 1920 r. dotyczące utworzenia wojewódzkich rad administracyjnych oraz wojewódzkich sądów administracyjnych (Dz. Urz. Min. b dz. pr. Nr 10, poz. 81); dotychczasowe kompetencje wojewódzkich rad administracyjnych przechodzą w granicach oznaczonych postanowieniami rozporządzenia niniejszego na wydziały wojewódzkie.

Art 98.

(1) Funkcje wynikające z przepisów rozporządzenia niniejszego, wydziały wojewódzkie na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego spełniają za pośrednictwem osobnych izb wydziałów wojewódzkich (izb wojewódzkich), w których skład wchodzą trzej członkowie oraz ich zastępcy wybierani przez wydział wojewódzki w głosowaniu stosunkowym spośród mieszkańców województwa, posiadających prawo wybieralności do sejmiku wojewódzkiego.

(2) Do składu izby wojewódzkiej w charakterze jej członków lub zastępców nie można powoływać łącznie więcej niż 2 członków wydziału i sejmiku wojewódzkiego. W razie wyboru liczby większej o pierwszeństwie prawa do uzyskania mandatu decyduje większa ilość lat pracy w służbie publicznej w Państwie Polskim, o prawie zaś do mandatu przy jednakowej ilości lat pracy rozstrzyga los.

(3) W skład izb wojewódzkich wchodzi ponadto wojewoda oraz dwaj inni urzędnicy państwowi, z których jednego wyznacza i odwołuje Minister Spraw Wewnętrznych, drugiego zaś powołuje się przy analogicznym zastosowaniu zasad określonych w art. 51 i art. 119 ust. 2.

(4) W wypadku, przewidzianym w ustępie ostatnim art. 51 miejsce drugiego członka według art. 48 ust. 1 lit. b) zajmuje sędzia właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego, powołany przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

(5) Obradom izb przewodniczy wojewoda względnie wicewojewoda.

(6) Dla członków izby wojewódzkiej wyznaczony przez właściwe władze, będą w ten sam sposób powoływani zastępcy.

Art 99.

(1) Postępowanie przed wymienionymi w art. 94 sądami administracyjnymi odbywa się według przepisów o postępowaniu sporno-administracyjnym, przed izbami zaś wojewódzkimi i przed wydziałami powiatowymi (miejskimi: art. 96 i 98) — według przepisów o postępowaniu uchwałowym oraz według przepisów rozporządzenia niniejszego.

(2) Z chwilą zorganizowania izb wojewódzkich obowiązują na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego przepisy art. 56 rozporządzenia niniejszego.

(3) Wydatki, połączone z urzędowaniem izb wojewódzkich (art. 61), ponoszą właściwe wojewódzkie związki komunalne.

(4) Grzywny, ściągane na mocy art. 62, stanowią dochód wojewódzkich związków komunalnych.

Art 100.

(1) Decyzje wojewodów, powzięte w II instancji przy udziale izb wojewódzkich, są ostateczne.

(2) Przeciw decyzjom powziętym w I instancji o ile w myśl obowiązujących przepisów nie są ostateczne, służy odwołanie do właściwego ministra, a w sprawach dotyczących nadzoru nad samorządem — w każdym razie do Ministra Spraw Wewnętrznych.

(3) Środki prawne w postępowaniu uchwałowym, które przysługiwały dotychczas od uchwał wydziałów powiatowych do wojewódzkich sądów administracyjnych, wnosi się do izb wojewódzkich, które podejmują co do nich ostateczne uchwały.

Art 101.

Obowiązujące na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego przepisy prawne, które uprawniają do wyboru środków prawnych w postępowaniu spornym lub jakimkolwiek innym, pozostają bez zmiany.

Art 102.

(1) Znosi się przewidziane w przepisach obowiązujących na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego osobne kolegialne urzędy wojewódzkie. Kompetencje zebrań plenarnych lub wydziałowych tych urzędów przechodzą na wojewodów.

(2) Zasady ogólne organizacji urzędów wojewódzkich, zawarte w rozdziale II rozporządzenia niniejszego, obowiązują również w województwach: poznańskim i pomorskim.

Art 103.

(1) Na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego lekarze powiatowi i lekarze weterynaryjni podlegają starostom i wchodzą w skład starostw.

(2) Okręgi służbowe wymienionych organów mogą obejmować jeden lub kilka powiatów, nie mogą jednak obejmować części różnych powiatów. W tych wypadkach do organów tych mają zastosowanie przepisy ust. 2 art. 3.

(3) W sprawie stosunku powiatowych władz administracji ogólnej do osobnych urzędów i organów b. administracji robót publicznych ma zastosowanie art.118 rozporządzenia niniejszego.

Art 104.

Do czasu wydania ogólnej ustawy, regulującej sprawy podziału administracyjnego Państwa, Minister Spraw Wewnętrznych po wysłuchaniu zainteresowanych związków samorządowych może dokonywać na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego zmian granic gmin wiejskich oraz miast, nie stanowiących odrębnych powiatów miejskich dla celów administracji rządowej, tworzyć nowe bądź znosić istniejące. Zmiany granic powiatów oraz miast, stanowiących odrębne powiaty miejskie dla celów administracji rządowej; tworzenie nowych oraz znoszenie istniejących, dokonywane będą drogą rozporządzeń Rady Ministrów wydanych na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych po wysłuchaniu zaiteresowanych związków samorządowych.

Art 105.

(1) Zmiana w podziale dla celów administracji ogólnej pociąga za sobą tym samym odpowiednie zmiany obszarów odnośnych jednostek samorządu terytorialnego.

(2) Sposób rozdzielania majątku i ustalania obowiązku zainteresowanych związków samorządowych regulują osobne przepisy.

Art 106.

Do wojewódzkich sądów administracyjnych w województwach: poznańskim i pomorskim odnoszą się tylko uprawnienia wojewodów przewidziane w art. 13, 16, 17 i 19, przewidziane zaś w art. 12 o tyle, o ile nie dotyczą funkcji orzeczniczych tych sądów.

Art 107.

Stosunek władz administracji ogólnej do urzędów ubezpieczeń społecznych na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego pozostaje bez zmiany.

Rozdział VIII.

Wydawanie rozporządzeń i wykonywanie zarządzeń.

Art 108.

Wojewodowie i Komisarz Rządu na m. st. Warszawę mają prawo wydawania:

1) rozporządzeń wykonawczych:

a) w wypadkach, w których poszczególne ustawy lub wydane na ich podstawie rozporządzenia wyraźnie wojewodom to prawo nadają;

b) w wypadkach, w których ustawy i rozporządzenia poruczają ogólnie wykonanie ministrom, których organami w odnośnym przedmiocie są władze administracji ogólnej —, zakresie spraw, które minister w drodze rozporządzenia wojewodom do uregulowania przekaże;

(2 rozporządzeń porządkowych w celu ochrony bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego w wypadkach nie unormowanych osobnymi przepisami prawnymi.

Art 109.

Rozporządzeniami porządkowymi, o których mowa w pkt. 2 art. 108, można — z mocą obowiązującą na całym obszarze lub na części województwa — nakazać lub zakazać pewnych czynności, jeśli zaś chodzi o prawdopodobieństwo, że działania lub zaniechania wywołają niebezpieczeństwo dla życia, zdrowia lub mienia obywateli, albo naruszą spokój lub porządek publiczny.

Art 110.

(1) Rozporządzenia porządkowe wydaje wojewoda za uprzednią zgodą wydziału wojewódzkiego. W wypadkach niedopuszczających zwłoki wojewoda jest uprawniony do wydawania rozporzadzeń porządkowych także przed uzyskaniem zgody wydziału wojewodzkiego; jeżeli jednak wojewoda nie uzyska zgody wydziału wojewódzkiego w ciągu trzech miesięcy od dnia ogłoszenia rozporządzenia, albo też jeżeli wydział wojewódzki zgody odmówi — rozporządzenie traci moc obowiązującą.

(2) Wojewoda może uchylić względnie zmienić rozporządzenie porządkowe tylko za zgoda wydziału wojewódzkiego.

(3) Rozporządzenie porządkowe wojewoda ogłasza w Dzienniku Wojewódzkim.

(4) Minister Spraw Wewnętrznych może uchylać rozporządzenia porządkowe wydawane przez wojewodów.

Art 111.

W rozporządzeniu wydanym w myśl art. 108 należy powołać:

(1) w wypadku przewidzianym w p. 1 lit. a) art. 108 — upoważnienie, zawarte w odnośnym przepisie prawnym;

(2) w wypadku przewidzianym w p. 1 lit. b) art. 108 — upoważnienie zawarte w rozporządzeniu niniejszym, przepisy wykonawcze, zawarte w odnośnej ustawie i wydane już rozporządzenie wykonawcze ministra;

3) w wypadku przewidzianym w p. 2 art. 108 — upoważnienie, zawarte w rozporządzeniu niniejszym.

Art 112.

(1) Przekroczenie rozporządzeń wojewody (komisarza rządu) wydanych na zasadzie art. 108 p. 2 rozporządzenia niniejszego ulega karze grzywny do pięciuset złotych lub karze aresztu do 14 dni albo obu tym karom łącznie.

(2) W orzeczeniu skazującym władza administracyjna oznacza karę aresztu zastępczego na wypadek nieściągalności grzywny.

(3) Do orzekania o czynach karalnych według postanowień artykułu niniejszego powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

(4) Odwołanie się do sądu nie wstrzymuje wykonania kary; kary pozbawienia wolności nie wolno jednak wykonać bez zgody oskarżonego przed prawomocnością orzeczenia.

Art 113.

(1) Postanowienia rozdziału niniejszego nie naruszają obowiązujących przepisów prawnych, które władzom administracji ogólnej przyznają uprawnienia dalej idące, aniżeli te, o których mowa w art. 108, 109, 110 i 112.

(2) Na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego zamiast przepisów zawartych w art. 108 p. 2 i 109 pozostają w mocy przepisy dotychczasowe.

Rozdział IX.

Przepisy przejściowe.

Art 114.

Zgodnie z dekretem o organizacji i zakresie działania samorządu terytorialnego z dnia 23 IX. 1944 r. (Dz. Ustaw Nr 14 poz. 74) — art. 114 zostaje skreślony.

Art 115.

(1) W miastach, w których w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, organa miejskie sprawują funkcje powiatowej administracji ogólnej, winny one funkcje te sprawować nadal , dopóki Rada Ministrów w drodze osobnego rozporządzenia inaczej nie postanowi. To samo dotyczy organów rządowych, które w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego sprawują w tych miastach wszystkie lub niektóre funkcje administracji ogólnej. Organa te otrzymują tytuł i stanowisko starostów grodzkich.

(2) Odnośnie do kolegialnego współdziałania czynnika obywatelskiego w powiatowej administracji ogólnej sprawowanej przez organa miejskie, wymienione w poprzednim ustępie, znajduje analogiczne zastosowanie przepis art. 84.

Art 116.

(1) Właściwi Ministrowie w sprawach należących do bezpośredniego zakresu działania wojewodów (art. 27), są uprawnieni zastrzeżone im dotychczas decyzje przekazywać w drodze rozporządzeń wojewodom oraz Komisarzowi Rządu na m. st. Warszawę, decyzje zaś zastrzeżone dotychczas wojewodom, przekazywać starostom powiatowym, starostom grodzkim oraz innym władzom administracji ogólnej.

(2) Właściwi ministrowie są również uprawnieni do przekazywania Komisarzowi Rządu na m. st. Warszawę decyzji zastrzeżonych z reguły starostom.

Art 117.

(1) Do urzędników fachowych w rozumieniu art. 34 zalicza się w szczególności w dziale administracji opieki społecznej: naczelników wydziałów względnie kierowników oddziałów dla tych spraw w urzędach wojewódzkich oraz wojewódzkich inspektorów opieki społecznej; w dziale zaś b. administracji robót publicznych:

a) funkcjonariuszów pomocniczych, przydzielonych do załatwienia spraw przy budowie i utrzymaniu budowli publicznych naziemnych, wodnych i drogowych;

b) funkcjonariuszów opłacanych z kredytów budowlanych.

(2) Wszyscy urzędnicy, załatwiający we władzach administracji ogólnej sprawy administracji rolnictwa i reform rolnych, z wyjątkiem urzędników kancelaryjnych, są urzędnikami fachowymi w rozumieniu art. 33 rozporządzenia niniejszego.

Art 118.

W zakresie b. administracji robót publicznych dotychczasowy stosunek powiatowych władz administracji ogólnej do osobnych urzędów i organów technicznych pozostaje bez zmiany do czasu ich zespolenia w drodze rozporządzenia właściwego ministra, wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art 119.

(1) Począwszy od dnia 9 września 1928 r. należą do właściwości wojewódzkich i powiatowych organów kolegialnych — art. 40, 41 i 80) — z zastrzeżeniem zmian wynikających z przepisów późniejszych — uprawnienia kolegiów (rad, komisji, ciał doradczych itd), które w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego współdziałały na obszarze województw i powiatów przy udziale czynnika obywatelskiego z głosem opiniodawczym lub stanowczym w wykonywaniu zadań admistracji ogólnej, a nie zostały wyraźnie utrzymane w mocy w rozporządzeniach Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia, 5 i 6 września 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 81, poz. 708—711).

(2) W celu wykonania przepisów artykułu niniejszego Rada Ministrów jest władna wydać potrzebne przepisy przechodnie i wykonawcze. W szczególności, w związku z przekazaniem czynności poszczególnych kolegiów wydziałom wojewódzkim, Rada Ministrów może określić, jaki urzędnik winien uczestniczyć w odnośnych obradach wydziału wojewódzkiego w miejsce drugiego członka według art. 48 ust. 1 lit. b) rozporządzenia niniejszego.

(3) Przepisy artykułu niniejszego nie mają zastosowania do wojewódzkich rad wodnych.

Art 120.

(1) Z dniem 21 sierpnia 1928 r. są skasowane wszystkie dzienniki urzędowe, wychodzące na obszarze województw względnie powiatów, z wyjątkami określonymi w §§ 7 i 8 rozporządzenia Rady Ministrów z 5 lipca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 72 poz. 684).

(2) Na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego wszelkie zarządzenia i obwieszczenia, które na mocy istniejących przepisów prawnych były ogłaszane w Orędowniku Publicznym Dziennika Urzędowego Województwa, winny być odtąd ogłaszane w Dzienniku Wojewódzkim.

(3) Artykuły: 38 i niniejszy nie dotyczą ogłoszeń płatnych, które według dotychczasowych przepisów są zamieszczane w publikacjach urzędowych.

Art 121.

(1) Minister Spraw Wewnętrznych jest uprawniony do występywania z inicjatywą wobec właściwych mi-

nistrów oraz Rady Ministrów w sprawie rozporządzeń, o których mowa w art. 116, 119 i 120.

(2) O ile właściwy minister nie wyrazi swojej zgody, decyduje Rada Ministrów.

Art 122.

(1) Sprawy, będące w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego w toku postępowania nie zakończone w danej instancji winny być załatwione w tejże instancji przy zastosowaniu obowiązujących przepisów.

(2) W dalszym postępowaniu, prowadzonym w toku instancji, należy do spraw tych pod względem rodzaju postępowania, właściwości władz i dopuszczalności środków prawnych, stosować przepisy rozporządzenia niniejszego.

(3) Jeżeli orzeczenie względnie uchwała, wydane w danej instancji zostały doręczone przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, a środek prawny do dalszej instancji nie został jeszcze wniesiony — należy postępować tak, jak gdyby orzeczenia względnie uchwała danej instancji zostały wydane i doręczone w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

Art 123.

Niezależnie od uprawnień nadanych Radzie Ministrów względnie ministrom w poszczególnych artykułach rozporządzenia niniejszego, a dotyczących jego wykonania, Rada Ministrów ma prawo wydawać w drodze rozporządzenia przepisy uzgadniające, przejściowe i wykonawcze, które okażą się niezbędne dla wprowadzenia w życie organizacji władz administracji ogólnej, przewidzianej w rozporządzeniu niniejszym i przystosowania dotychczasowego zakresu działania, organizacji i kompetencji władz i urzędów, sprawujących obecnie funkcje administracji ogólnej, do nowej organizacji, w rozporządzeniu niniejszym przewidzianej.

Rozdział X.

Przepisy końcowe.

Art 124.

Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, co do spraw, o których mowa w pkt. 1 art. 10 rozporządzenia niniejszego — Prezesowi Rady Ministrów, a co do orzecznictwa karnego — Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 125.

(1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia i obowiązuje na obszarze całej Rzeczypospolitej, z wyjątkiem województwa śląskiego.

(2) Równocześnie tracą moc wszelkie przepisy prawne, wydane w sprawach uregulowanych rozporządzeniem niniejszym, o ile są sprzeczne z jego postanowieniami.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 13 sierpnia 1931 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Pracy i Opieki Społecznej, Przemysłu, i Handlu, Robót Publicznych, Rolnictwa, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

w sprawie organizacji urzędów wojewódzkich oraz trybu załatwiania spraw w tych urzędach.

(Dz. U. R. P. Nr 76, poz. 611).

Na podstawie art. 36 i 126 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 roku o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr 11. poz. 86) zarządza się co następuje:

I. **Organizacja urzędu wojewódzkiego.**

§ 1. Wojewoda załatwia sprawy należące do jego zakresu działania bądź osobiście, bądź przy pomocy urzędu wojewódzkiego, władz administracji ogólnej, oraz innych podległych mu na obszarze województwa władz, urzędów i organów.

§ 2. Urząd wojewódzki jest organem wojewody dla załatwiania spraw związanych ze stanowiskiem wojewody jako reprezentanta Rządu, jako też spraw wynikających z funkcyj wojewody jako szefa administracji ogólnej, wszczególności: kierownictwa i nadzoru podległych wojewodzie władz i urzędów, oraz załatwiania tych spraw administracji ogólnej, w których. w myśl obowiązujących przepisów, orzecznictwo należy do wojewody.

§ 3. Urząd wojewódzki jako taki, względnie poszczególne jego części lub wchodzący w jego skład funkcjonariusze, nie występują nazewnątrz samodzielnie, lecz tylko w imieniu wojewody.

Pisma wysyłane z urzędu wojewódzkiego, które podpisuje osobiście wojewoda względnie urzędnik pełniący funkcje wojewody, mają nagłówek Wojewoda . . . . ." z oznaczeniem województwa w formie przymiotnikowej; wszystkie inne pisma mają nagłówek „Urząd wojewódzki. . . .", z oznaczeniem województwa w formie przymiotnikowej oraz z oznaczeniem wydziału, ewentualnie oddziału, z którego pismo pochodzi.

Pisma wysyłane z urzędu wojewódzkiego podpisują z reguły te osoby, do których kompetencji należy ostateczna aprobata danej sprawy.

Pod każdym podpisem winno być umieszczone wyraźne brzmienie nazwiska podpisującego oraz jego stanowisko służbowe.

Wszystkie pisma, których nie podpisuje wojewoda osobiście, podpisywane są z oznaczeniem „za wojewodę". Jedynie orzeczenia ściśle fachowe, jak świadectwa lekarskie itp. są wystawiane z podpisem odnośnego urzędnika fachowego, bez dodatku przy podpisie „za wojewodę". Pisma jednak. do których świadectwa takie są dołączane, jako załączniki, podpisuje się w sposób zwykły.

Wojewoda może w razie potrzeby upoważnić naczelnika wydziału, ażeby w sprawie zastrzeżonej do aprobaty wojewody i przez niego zaaprobowanej, podpisał czystopis wysyłany z urzędu wojewódzkiego z oznaczeniem „z polecenia wojewody".

Urzędnik, któremu poruczono pełnienie funkcyj wojewody, podpisuje „p. o. wojewody".

§ 4. Urząd wojewódzki dzieli się na wydziały.

W każdym urzędzie wojewódzkim jest wydział ogólny i dyrekcja robót publicznych [1]).

Pozostałe czynności urzędu wojewódzkiego rozdziela się na wydziały według następujących zasad:

1) w poszczególnych wydziałach łączy się sprawy pozostające w związku pod względem prawnym, faktycznym lub fachowym;

2) liczba wydziałów powinna być jak najmniejsza;

3) zakres samodzielnej decyzji poszczególnych urzędników powinien być jak najszerszy.

§ 5. Jeżeli zakres czynności wydziału jest tak duży lub tak różnorodny, że wymaga podziału aprobaty, czy to w celu odciążenia naczelnika wydziału, czy należytego uwzględnienia spraw fachowych, należy go podzielić na oddziały.

---

[1]) Dyrekcje Robót Publicznych zniesione zarządzeniem Minist. Komunik. z dnia 7 kwietnia 1933 r.

Podział na oddziały odbywa się według analogicznych zasad, jak podział na wydziały.

Oddział stanowi najniższą jednostkę organizacyjną urzędu wojewódzkiego.

W wydziałach podzielonych na oddziały naczelnik wydziału jest z reguły kierownikiem jednego z oddziałów. Wyjątek od tej zasady może wprowadzić wojewoda za zgodą właściwego Ministra.

§ 6. Czynności każdego wydziału i oddziału winny być określone w szczegółowym podziale czynności. Określenie to następuje przez ustalenie kategoryj spraw temu wydziałowi (oddziałowi) przydzielonych, które stanowić winny równocześnie wytyczne rzeczowego podziału akt dla celów kancelaryjnych.

W ramach szczegółowego podziału czynności naczelnik wydziału (kierownik oddziału) dokonywa podziału pracy między referentów, przy czym zależnie od rodzaju poszczególnych kategoryj spraw łączy kilka kategoryj pokrewnych pod względem prawnym lub faktycznym w ręku jednego urzędnika referującego, lub też jedną kategorię spraw rozdziela między kilku urzędników, przez co jednak nie powstaje żadna nowa jednostka organizacyjna.

§ 7. Czynności poszczególnych wydziałów obejmują załatwianie pod względem merytorycznym na podstawie obowiązujących przepisów, tych spraw, które należą do ich zakresu działania.

Do wydziału ogólnego należą sprawy wewnętrznej organizacji urzędu wojewódzkiego, czuwanie nad techniczną stroną urzędowania i zaspakajanie potrzeb poszczególnych wydziałów pod względem osobowym, gospodarczym, budżetowo-rachunkowym [1] i kancelaryjnym.

W sprawach tych wydział ogólny porozumiewa się z naczelnikami innych wydziałów i zasięga ich opinij, względnie wniosków.

W wydziale ogólnym czynny jest wojewódzki inspektor starostw, który jest organem kontrolującym i instruującym w stosunku do podległych wojewodzie powiatowych władz i organów administracji ogólnej. W szczególności wojewódzki inspektor starostw przeprowadza na zlecenie wojewody bezpośrednią, tak planową jak i doraźną, kontrolę i instruowanie na miejscu powiatowych władz i organów administracji ogólnej w zakresie wykonywania przez nię przepisów i poleceń w przedmiocie:

1) organizacji władz i ustosunkowania do nich podległych im organów wykonawczych;

2) ustosunkowania powiatowych władz administracji ogólnej do ujawniających się na terenie ich działania zagadnień natury społecznej, gospodarczej i politycznej, do spraw bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego;

3) ustosunkowania do władz i organów niezespolonych we władzach administracji ogólnej;

4) wyszkolenie urzędników starostw;

5) organizacji pracy i jej metod.

Inspekcję merytoryczną poszczególnych referatów starostw przeprowadzają na zlecenie wojewody również naczelnicy odnośnych wydziałów i podlegli im urzędnicy (§ 25 pkt. 7).

§ 8. W wydziale ogólnym jest oddział budżetowo-gospodarczy [2]).

Oddział ten załatwia sprawy budżetowo-gospodarcze całego urzędu wojewódzkiego. Sprawy związane z orzeczeniami i zarządzeniami poszczególnych wydziałów, wydawanemi w zakresie ich kompetencji, oddział budżetowo-gospodarczy załatwia na podstawie otrzymanych dyspozycyj wojewody, względnie naczelnika właściwego wydziału, w granicach upoważnień do asygnowania sum. W tych wypadkach naczelnik właściwego wydziału odpowiada za celowość wydatków.

W razie sprzecznych z obowiązującymi przepisami rachunkowo-kasowymi decyzyj, oddział budżetowo-gospodarczy sprawę przedstawia do rozstrzygnięcia wojewodzie za pośrednictwem naczelnika wydziału ogólnego.

§ 9. Sprawy budżetowo-rachunkowe Dyrekcji Robót Publicznych są załatwiane w osobnym referacie oddziału budżetowo-gospodarczego. Szczegóły, dotyczące stosunku tego referatu do Dyrekcji Robót Publicznych, będą określone przez Ministrów Spraw Wewnętrznych i Robót Publicznych.

§ 10. Wszystkie wydziały, a w ich obrębie oddziały działają w ścisłym porozumieniu, udzielając sobie do wglądu, w miarę potrzeby przed lub po załatwieniu, te sprawy, które pozostają w związku z ich zakresem działania.

Z reguły wydziały i oddziały nie korespondują ze sobą, lecz udzielają sobie wzajemnych informacyj i opinij w krótkiej drodze, bądź ustnie, bądź przez przesłanie aktów sprawy (odręcznie).

W wewnętrznych stosunkach urzędowych dodatek przy podpisie „za wojewodę“ odpada.

§ 11. Organizacja urzędu wojewódzkiego winna zapewnić przy załatwianiu każdej sprawy uwzględnienie w równej mierze strony prawno-administracyjnej, jak fachowej, danego zagadnienia.

W tym celu sprawy o przeważającym charakterze fachowym tj. opartym na wiedzy zawodowej, winny być załatwiane przez wydziały (oddziały) fachowe w porozumieniu z właściwymi wydziałami (oddziałami) administracyjno-prawnymi, o ile w poszczególnych wydziałach (oddziałach) fachowych nie ma odpowiedniego urzędnika z wykształceniem prawniczym.

Na odwrót sprawy o przeważającym charakterze administracyjno-prawnym winny być załatwiane przez wydziały (oddziały) administracyjno-prawne, w porozumieniu z właściwymi wydziałami (oddziałami, referentami), fachowymi.

§ 12. Wojewoda ustala, w jakim zakresie (§ 10 i 11) wydziały obowiązane są porozumiewać się ze sobą przy załatwianiu poszczególnych spraw, względnie kategoryj spraw i rozstrzyga wynikające w tym względzie wątpliwości. Wszystkie sprawy dotyczące obrony Państwa winny być załatwiane w porozumieniu z wydziałem wojskowym, wszystkie sprawy o charakterze ogólno-politycznym, narodowościowym i wyznaniowym w porozumieniu z wydziałem bezpieczeństwa [3]), wszystkie sprawy organizacyjne w porozumieniu z wydziałem ogólnym, wszystkie sprawy dotyczące polityki aprowizacyjnej i mobilizacji żywności w porozumieniu z oddziałem dla spraw aprowizacyjnych [4]) wszystkie sprawy dotyczące samorządu w porozumieniu z wydziałem samorządu.

§ 13. Kancelaria urzędu wojewódzkiego wchodzi w skład wydziału ogólnego

Kancelaria obejmuje wspólnie dla całego urzędu wojewódzkiego biuro informacyjno-podawcze, ekspedyturę i archiwum główne, jako też tworzone w miarę potrzeby osobne oddziały kancelaryjne przy poszczególnych wydziałach, albo dla dwóch lub więcej wydziałów łącznie, dla załatwiania bieżących spraw kancelaryjnych.

W organizacji kancelarii będzie zabezpieczona ochrona tajności i poufności spraw.

Sprawami „poufnymi“ w urzędzie wojewódzkim są takie sprawy, co do których, zarówno przed ich załatwieniem jak i po załatwieniu, obowiązuje wszystkich urzędników bezwzględny obowiązek tajemnicy służbowej.

Akta tych spraw są w zasadzie dostępne wszystkim urzędnikom referującym w urzędzie wojewódzkim, o ile są im potrzebne dla urzędowania natomiast

---

[1]) [2]) obecnie samodzielny Wydział Budż.-Gosp. nie wchodzący w skład Wydz. Ogól.

[3]) obecnie Wydział Społ.-Polit.

[4]) obecnie Wydział Aprow. i Handl.

akta te są wykluczone od przeglądania przez strony (art. 14 rozp. Prezydenta o postępowaniu administr.) lub jakiekolwiek inne osoby interesowane. Załatwienia poufne nie mogą być również przedmiotem komunikatów do prasy lub innych informacyj, wychodzących poza obręb urzędu wojewódzkiego.

Sprawami tajnymi są te sprawy, które jako „tajne" wojewoda względnie naczelnik właściwego wydziału wyraźnie zakwalifikuje, jako też sprawy mobilizacyjne.

Sprawy tajne są dostępne jedynie wojewodzie, względnie urzędnikowi, który pełni te funkcje, naczelnikowi zainteresowanego bezpośrednio wydziału (kierownikowi oddziału) oraz upoważnionym imiennie urzędnikom.

Dla spraw mobiliizacyjnych będzie utworzona osobna kancelaria tajna, ekspedytura i archiwum, podległe bezpośrednio naczelnikowi wydziału wojskowego.

Poza tym w miarę potrzeby wojewoda utworzy jedną lub więcej kancelaryj dla spraw tajnych i poufnych.

§ 14. Wojewoda przydziela do poszczególnych wydziałów w miarę potrzeby urzędników referujących, względnie kancelaryjnych z etatu spraw wewnętrznych.

§ 15. Sprawy o przeważającym charakterze fachowym załatwiają przydzieleni przez poszczególnych ministrów funkcjonariusze fachowi.

II. Zakres czynności i odpowiedzialności.

§ 16. W interesie należytego podziału pracy i odciążenia urzędników na stanowiskach kierowniczych, zakres czynności oraz odpowiedzialności funkcjonariuszów poszczególnych kategoryj i stanowisk zarówno kierowniczych jak podwładnych, ze specjalnym uwzględnieniem urzędników fachowych, winien być przez wojewodę szczegółowo ustalony, w ramach postanowień niniejszego rozporządzenia.

Odpowiedzialność, która w myśl tych przepisów ciąży na urzędnikach podwładnych, nie uwalnia urzędników nad nimi przełożonych od czuwania nad należytym spełnianiem obowiązków przez podległych im urzędników, periodycznego rewidowania tych spraw, których aprobata została odnośnym urzędnikom przekazana, a w sprawach mających wyjątkową wagę ze stanowiska interesu publicznego, dokonywania szczegółowego sprawdzania całokształtu sprawy.

§ 17. Wojewoda jest kierownikiem całego urzędu wojewódzkiego i zwierzchnikiem wszystkich urzędników oraz funkcjonariuszów niższych, nadaje ogólny kierunek działalności urzędu wojewódzkiego i sprawuje nad tą działalnością naczelny nadzór.

W szczególności wojewoda:

1) udziela wskazań ze stanowiska politycznego i interesu służbowego;

2) uzgadnia działalność wydziałów w obrębie urzędu wojewódzkiego, oraz działalność tego urzędu z działalnością władz i organów podległych, oraz władz i urzędów niezespolonych;

3) aprobuje projekty załatwień spraw, które sobie do aprobaty zastrzeże;

4) przewodniczy w radach, kolegiach, zebraniach itp., przewidzianych w obowiązujących przepisach, o ile w granicach tych przepisów nie przekaże przewodnictwa wicewojewodzie lub innemu urzędnikowi.

§ 18. Sprawy wynikające z uprawnień i obowiązków wojewody jako reprezentanta Rządu, podlegają wyłącznej decyzji i aprobacie wojewody i załawiane są w wydziale ogólnym.

Wojewoda może poruczyć wicewojewodzie aprobatę i podpisywanie w tych sprawach przedwstępnych korespondencyj informacyjnych.

§ 19. Następujące sprawy winny być z reguły (§ 30) aprobowane przez wojewodę, względnie zastrzeżone do jego decyzji:

1) sprawy zasadnicze, dotyczące organizacji i trybu urzędowania urzędu wojewódzkiego i władz wojewodzie podległych;

2) zatwierdzanie planów lustracyj podległych urzędów i zarządzeń lustracyjnych, oraz ważniejszych zarządzeń polustracyjnych;

4) projekty rozporządzeń wojewody;

5) opinie o nadsyłanych przez władze centralne projektach ustaw, rozporządzeń i zarządzeń, o charakterze ogólnym;

6) sprawy zasadnicze dotyczące interesów obrony Państwa i spraw aprowizacyjnych;

7) sprawy o charakterze politycznym, za które uważa się w szczególności:

a) udzielanie wskazań ze stanowiska politycznego;

b) ostateczne sprawozdania w sprawach odpowiedzi na interpelacje poselskie;

c) sprawy, w których ministrowie wystosowali pismo do wojewody do rąk własnych;

d) sprawy, które były poruszane w prasie w oświetleniu ujemnym dla administracji, lub w których stawiane są zarzuty przeciw funkcjonariuszom podległym wojewodzie;

8) sprawozdania składane władzom centralnym, dotyczące spraw ogólnych lub większego znaczenia, oraz wszelkie wnioski natury zasadniczej;

9) decyzje w sprawach osobowych oraz wnioski w sprawach osobowych, przedstawiane władzom centralnym;

10) preliminarze budżetowe roczne i wyjednywanie kredytów dodatkowych;

11) ważniejsza korespondencja z urzędami kontroli Państwa i Produkcji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, oraz ważniejsze wnioski o skierowanie sprawy na drogę sądową;

12) sprawy szczególnie wątpliwe pod względem prawnym i rzeczowym, a to:

a) sprawy sporne z innymi urzędami;

b) sprawy, w których projekty załatwienia odstępują od stosowanej dotąd przez urząd wojewódzki praktyki, względnie interpretacji, albo od poprzednich wskazań wojewody lub władz centralnych;

c) sprawy, które wicewojewoda, względnie naczelnik wydziału, uważa z jakichkolwiek innych względów za wątpliwe i wymagające decyzji wojewody,

13) sprawy, załatwiane w porozumieniu przez dwa lub więcej wydziałów, o ile takiego porozumienia nie osiągnięto;

14) instrukcje, okólniki i zarządzenia do władz podległych wojewodzie, z wyjątkiem instrukcyj i okólników, które:

a) zawierają zarządzenia jednorazowe, niebudzące żadnej wątpliwości np. przypomnienie potrzeby ścisłego stosowania dawniejszego okólnika;

b) zawierają bądź sprostowania oczywistych pomyłek w poprzednich okólnikach, bądź wyjaśnienia ich postanowień zgodnie z aktami urzędu wojewódzkiego;

15) sprawy, dotyczące organizacji wojewódzkich i powiatowych organów kolegialnych, oraz ważniejsze sprawy z zakresu ich działania.

§ 20. Oprócz spraw wymienionych w § 19 wojewoda może ponadto zastrzec do swojej aprobaty, na stałe lub czasowo, bądź pewne kategorie spraw, bądź pewne poszczególne sprawy.

§ 21. Gdy wojewoda nie może pełnić swych obowiązków służbowych, albo gdy jest na urlopie, zastępuje go wicewojewoda; gdy wicewojewody nie ma, lub gdy i on nie pełni obowiązków — jeden z naczelników wydziałów z resortu spraw wewnętrznych.

O pierwszeństwie zastępstwa między naczelnikami wydziałów rozstrzyga zarządzenie wojewody, w braku zaś takiego zarządzenia starszeństwo służbowe.

Na zastępcę przechodzą wszystkie uprawnienia i obowiązki wojewody. Jeżeli jednak wojewoda nie urzęduje z powodu czasowej przeszkody, nie wykluczającej zresztą możności zajmowania się sprawami urzędowymi, może on zastrzec pewne sprawy lub kategorie spraw w dalszym ciągu do swej decyzji.

§ 22. Wicewojewoda jest:

1) z urzędu zastępcą wojewody jako szefa administracji ogólnej;

2) naczelnikiem wydziału ogólnego.

Z tego tytułu wicewojewoda:

a) odpowiada wobec wojewody za stan organizacji, za stan biurowości i tryb urzędowania urzędu wojewódzkiego, oraz władz i urzędów wojewodzie podległych i sprawuje w tym celu nadzór nad urzędowaniem, nad przestrzeganiem dni i godzin urzędowych, tudzież nad sprawnością aparatu biurowego we wszystkich wydziałach urzędu wojewódzkiego. W tym zakresie wicewojewodzie służy prawo przeprowadzania lustracyj wydziałów, żądania wyjaśnień od naczelników wydziałów, a w wyjątkowych wypadkach i od urzędników im podległych, oraz wydawania za zgodą wojewody zarządzeń organizacyjnych;

b) sprawuje nadzór nad racjonalnym zaspokojeniem gospodarczych i biurowych potrzeb całego urzędu wojewódzkiego;

c) aprobuje ostatecznie sprawy, których aprobatę wojewoda mu przekazał;

d) może w wypadkach niecierpiących zwłoki, w razie czasowej nieobecności wojewody, wydawać decyzje we wszystkich sprawach zastrzeżonych wojewodzie, jako szefowi administracji ogólnej, zawiadamiając o tym bezzwłocznie wojewodę.

§ 23. Na czele wydziałów stoją naczelnicy wydziałów. O ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi wyraźnie inaczej, przepisy o wydziałach i naczelnikach wydziałów odnoszą się również do wydziału ogólnego i wicewojewody jako kierownika tego wydziału, jako też do dyrekcji i dyrektora robót publicznych.

Gdy naczelnik wydziału nie może pełnić obowiązków służbowych, zastępuje go jeden z urzędników wydziału wyznaczony przez wojewodę, w braku zaś takiego zarządzenia najstarszy służbowo kierownik oddziału, względnie najstarszy służbowo urzędnik referendarski. Wojewoda może wyjątkowo w tych wypadkach ograniczyć zakres działania zastępcy do spraw porządkowo-służbowych, przekazując prawo aprobaty i podpisywania korespondecji kierownikom oddziałów, względnie samodzielnym referentom, każdemu w jego zakresie działania.

§ 24. Naczelnik wydziału jest zwierzchnikiem służbowym personelu i sprawuje ogólne kierownictwo powierzonego mu działu zgodnie z przepisami prawa, interesem publicznym, oraz wskazaniami wojewody.

W szczególności naczelnik wydziału jest odpowiedzialny:

1) za należyte zorganizowanie pracy w wydziale i usprawnienie jej techniki;

2) za nadzór nad należytym spełnianiem obowiązków przez kierowników oddziałów i innych urzędników, jako też za nadzór nad funkcjonowaniem biurowości;

3) za koordynowanie działalności referentów (oddziałów) w obrębie wydziału, oraz koordynowanie działalności wydziału z innymi wydziałami, pod względem prawnym i rzeczowym;

4) za stronę prawną aprobowanych przez niego załatwień tj. ich zgodność z przepisami ustaw i rozporządzeń oraz zarządzeniami natury ogólnej;

5) za zgodność aprobowanych przez niego załatwień ze wskazaniami wojewody, oraz z ogólnym interesem publicznym i za zachowanie jednolitości w ich traktowaniu;

6) za celowość aprobowanych przezeń załatwień, w ramach przepisów prawa i wskazań wojewody;

7) za przestrzeganie zasad oszczędności w administracji publicznej;

8) za ścisłe informowanie wojewody o stanie spraw, które winny być podane do jego wiadomości, oraz za ścisłe podawanie wskazań wojewody do wiadomości kierowników oddziałów (referentów) i dopilnowanie ich wykonania;

9) za podjęcie inicjatywy wobec wojewody co do wydania niezbędnych zarządzeń, wynikających czy to z przepisów prawnych, czy stosunków faktycznych, związanych z zakresem czynności wydziału.

§ 25. W celu spełnienia zadań wymienionych w § 24 naczelnik wydziału:

1) przegląda akta wpływające do wydziału i w miarę potrzeby zamieszcza na nich krótkie dyrektywy o sposobie ich załatwiania;

2) udziela kierownikom oddziałów (referentom) wskazówek co do kierunku załatwiania spraw typowych, pozostawionych do ich decyzji;

3) aprobuje ostatecznie załatwienia, które kierownicy oddziałów (referenci) obowiązani są jemu przedkładać — z wyjątkiem spraw, których aprobata zastrzeżona jest wojewodzie względnie wicewojewodzie. W tych wypadkach dokonuje aprobaty pośredniej (nieostatecznej);

4) może zastrzec sobie do aprobaty jeszcze inne sprawy, albo kategorie spraw;

5) może zastrzec, iż pewne kategorie spraw lub pewne sprawy konkretne mają mu być przedkładane do wglądu po ekspedycji;

6) odbywa periodyczne konferencje z kierownikami oddziałw (referentami);

7) dokonywa lustracji czynności oddziałów (referentów) oraz czuwa nad stanem odnośnych spraw we władzach I-ej instancji i przeprowadza na zlecenie wojewody stałe inspekcje merytoryczne odnośnych referatów w tych władzach, osobiście i przez podległych mu urzędników;

8) wgląda w tok spraw kancelaryjnych i informuje o swoich spostrzeżeniach wydział ogólny;

9) utrzymuje stały kontakt z naczelnikami innych wydziałów oraz z inspektorem starostw (samorządu) i udziela im swych spostrzeżeń co do braków w urzędowaniu urzędu wojewódzkiego oraz władz i urzędów podległych

§ 26. Kierownik oddziału kieruje pracą powierzonego mu oddziału i jest odpowiedzialny:

1) za należyte urzędowanie oddziału, odpowiednie zatrudnienie urzędników, ich obeznanie się z obowiązującymi przepisami;

2) za stronę prawną załatwień, zgodność ich ze wskazaniami przełożonych oraz celowość, w ramach przepisów prawa i dyrektyw przełożonych;

3) za przestrzeganie zasad oszczędności oraz uproszczenia trybu załatwiania spraw;

4) a podjęcie inicjatywy wobec przełożonych co do wydania niezbędnych zarządzeń, wynikających czy to z przepisów prawnych, czy stosunków faktycznych, związanych z zakresem czynności oddziału.

Niezależnie od powyższych funkcyj kierownik oddziału pełni z reguły czynności referenta w oddziale.

§ 27. Wojewoda wyznacza kierowników oddziałów za uprzednią zgodą właściwego Ministra, jako też określa zakres samodzielnej aprobaty każdego z nich.

Kierownikom oddziałów będzie w każdym razie poruczone samodzielne podpisywanie spraw powtarzających się i załatwianych stale w ten sam sposób, jak również załatwień o charakterze informacyjnym lub porządkowym, które nie przesądzają ostatecznego załatwienia sprawy ani pod względem prawnym ani rzeczowym. Ponadto mogą być poszczególni urzędnicy w oddziałach upoważnieni przez wojewodę do samodzielnego podpisywania ich załatwień w powyższym lub w mniejszym zakresie.

§ 28. W wydziałach, które nie są podzielone na oddziały, odpowiedzialność naczelników wydziałów obejmuje również sprawy wyliczone w § 26. Wojewoda może upoważnić poszczególnych urzędników w takim wydziale do samodzielnego podpisywania załatwień w zakresie odpowiadającym uprawnieniom kierowników oddziałów i z zastrzeżeniem odpowiedzialności, o której mowa w § 26 pkt. 2, 3 i 4.

§ 29. Urzędnicy referujący w wydziałach przygotowują załatwienia spraw i ponoszą odpowiedzialność:

1) za dokładną znajomość przepisów obowiązujących w zakresie danego działu;

2) za należyte zgromadzenie materiału potrzebnego do załatwienia sprawy, dokładne ustalenie stanu faktycznego oraz przedstawienie sprawy zgodnie z aktami;

3) za dokładne i bez błędu przytoczenie w załatwieniu wszelkich dat, nazwisk, nazw, obliczeń cyfrowych itp.;

4) za ścisłe stosowanie obowiązujących przepisów o postępowaniu administracyjnym oraz o biurowości;

5) za dopilnowanie terminów, zarówno wynikających z ustaw i rozporządzeń (np. termin przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym) jak i zakreślonych przez władze centralne, wojewodę, naczelnika wydziału, względnie kierownika oddziału, oraz terminów, wynikających z okoliczności sprawy;

6) za projektowanie załatwienia w ten sposób, ażeby ono bądź odrazu załatwiało sprawę w sposób ostateczny, bądź też obejmowało odrazu wszystkie niezbędne szczegóły i nie wywoływało potrzeby dalszej przygotowawczej korespondencji (w wypadku zbierania materiałów, żądania wyjaśnień itp);

7) za należyte przechowywanie akt, ewidencyj i pomocy urzędowych.

Projekt załatwienia referent winien opatrzyć swym podpisem i datą.

§ 30. Urzędnicy fachowi, niezależnie od odpowiedzialności ciążącej wogóle na urzędnikach odnośnego stanowiska (§§ 23—29), ponoszą nadto całkowitą odpowiedzialność za załatwienie sprawy zgodnie z wymaganiami danej gałęzi wiedzy fachowej.

Naczelnikom wydziałów, względnie kierownikom oddziałów fachowych, wojewoda pozostawi z reguły (§ 19, 29) prawo samodzielnej aprobaty w zakresie spraw, których załatwienie oparte jest wyłącznie na ich zawodowej wiedzy fachowej.

Wojewoda jest w każdym razie uprawniony do wydawania naczelnikom tych wydziałów (kierownikom oddziałów) wiążących wskazań o charakterze ogólnym, oraz zastrzegania sobie decyzyj co do poszczególnych spraw fachowych większej wagi.

O ile wojewoda ze względów służbowych uważa za niezbędne zastrzec sobie czasowo aprobatę wszystkich spraw, załatwianych w wydziale (oddziale) fachowym, winien o tym zawiadomić właściwego ministra, podając uzasadnienie tego zarządzenia.

§ 31. Urzędnicy fachowi nie mogą być z reguły używani do innych czynności, jak tylko do tych, dla których spełniania zostali przydzieleni do urzędu wojewódzkiego.

§ 32. Kierownik oddziału budżetowo-gospodarczego ponosi ponadto (§ 26) odpowiedzialność za uchybienia oddziału w załatwieniach opartych wyłącznie na zawodowej wiedzy i za prowadzenie ksiąg i rachunkowości zgodnie z obowiązującymi przepisami rachunkowo-kasowymi. W tym samym zakresie ponoszą odpowiedzialność urzędnicy oddziału budżetowo-gospodarczego oraz kierownik i urzędnicy referatu budżetowo-rachunkowego, załatwiającego sprawy Dyrekcji Robót Publicznych.

§ 33. Urzędnicy zatrudnieni w oddziałach urzędu wojewódzkiego pozostają w bezpośredniej zależności służbowej od kierowników oddziałów, kierownicy oddziałów w bezpośredniej zależności służbowej od naczelników wydziałów, naczelnicy wydziałów zaś od wojewody.

W tej kolejności udzielane są z reguły zlecenia służbowe.

Urzędnik, który otrzyma zlecenie z pominięciem powyższej kolejności, winien zakomunikować o tym bezzwłocznie swemu bezpośredniemu przełożonemu.

§ 34. W wypadkach niecierpiących zwłoki, gdy, czy to zachowanie drogi służbowej (§ 33), czy uzyskanie przepisanej aprobaty, nie jest możliwe, względnie spowodowałoby zwłokę w załatwieniu sprawy niedopuszczalną ze stanowiska interesu publicznego lub szczególnie ważnego interesu prywatnego, każdy urzędnik jest obowiązany przedsięwziąć co należy, ażeby sprawa nie ucierpiała, lub terminu prekluzyjnego nie ominięto.

W tym wypadku referent może wydać decyzję w miejsce kierownika oddziału, kierownik oddziału (samodzielny referent) w miejsce naczelnika wydziału, naczelnik wydziału w miejsce wicewojewody, względnie wojewody, zawiadamiając o tym natychmiast właściwego przełożonego.

§ 35. Urzędnik sprawujący kierownictwo kancelarii urzędu wojewódzkiego jest odpowiedzialny:

1) za stały nadzór nad pracą personelu kancelaryjnego we wszystkich oddziałach kancelaryjnych;

2) za ścisłe przestrzeganie przepisów o biurowości oraz informowanie wicewojewody o brakach dostrzeżonych w tym względzie w poszczególnych wydziałach i oddziałach;

3) za przestrzeganie zasady oszczędności oraz inicjatywę co do wprowadzenia możliwych uproszczeń biurowości;

4) za zarządzenia, mające na celu ochronę tajności i poufności spraw.

§ 36. Celem skoordynowania działalności całego urzędu wojewódzkiego oraz władz i urzędów województwie podległych, odbywają się periodyczne konferencje naczelników wydziałów, pod przewodnictwem wojewody, względnie wicewojewody, mające na celu omawianie spraw wspólnych dla wszystkich wydziałów. Konferencje mają charakter opiniodawczy i doradczy.

Poza naczelnikami wydziałów w konferencjach biorą na wezwanie wojewody udział: inspektor starostw, ewentualnie inspektor samorządu, kierownicy oddziałów załatwiających sprawy personalno - organizacyjne i budżetowo-gospodarcze, oraz kierownicy tych oddziałów, które istnieją w urzędzie wojewódzkim zamiast wydziałów resortów zespolonych, wreszcie inni urzędnicy wezwani przez wojewodę.

Nad wykonaniem decyzyj powziętych przez wojewodę w wyniku konferencyj czuwa wicewojewoda.

III. Przepisy końcowe.

§ 37. W granicach przepisów niniejszego rozporządzenia każdy wojewoda ustali:

1) statut organizacyjny urzędu wojewódzkiego;

2) szczegółowy podział czynności

i ogłosi w dzienniku wojewódzkim z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1932 r.

W dzienniku wojewódzkim będą ogłaszane zmiany statutu organizacyjnego i szczegółowego podziału czynności.

§ 38. Statut organizacyjny urzędu wojewódzkiego obejmuje podział tego urzędu na wydziały i oddziały (referat budżetowo-rachunkowy dla spraw robót publicznych), przy czym zakres działania każdego z nich winien być w sposób ogólny określony.

§ 39. Podstawą pierwszego statutu organizacyjnego będzie podział na wydziały istniejący obecnie w poszczególnych urzędach wojewódzkich.

Właściwy minister może jednak wyrazić zgodę na skasowanię osobnego wydziału dla spraw z podległego mu działu administracji. W tym wypadku właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych oznaczy, który z wydziałów urzędu wojewódzkiego ma te sprawy nadal załatwiać

O utworzeniu nowego wydziału w urzędzie wojewódzkim decyduje właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

§ 40. Podział wydziałów na oddziały ustanawia wojewoda za uprzednią zgodą właściwego ministra.

Wojewoda może w obrębie poszczególnych grup spraw, za uprzednią zgodą właściwego ministra, utworzyć mniejszą ilość oddziałów, aniżeli istniejąca obecnie.

§ 41. Szczegółowy podział czynności obejmuje:

a) wyliczenie wszystkich kategoryj spraw (§ 6) należących do zakresu działania każdego wydziału względnie oddziału;
b) ustalenie zakresu aprobaty tj. spraw zastrzeżonych do ostatecznej decyzji wojewody, wicewojewody, naczelników wydziałów, kierowników oddziałów (kierownika referatu budżetowo-rachunkowego dla spraw robót publicznych).

§ 42. Wojewodom służy prawo wydawania w ramach postanowień niniejszego rozporządzenia szczegółowych instrukcyj dla urzędów wojewódzkich, rozwijających i normujących bliżej poszczególne zagadnienia, dotyczące organizacji tych urzędów i sposobu załatwienia spraw.

§ 43. Wszelkie kwestie wątpliwe, powstałe w obrębie urzędu wojewódzkiego w związku ze statutem i szczegółowym podziałem czynności, rozstrzyga ostatecznie wojewoda.

§ 44. Rozporządzenie niniejsze ma analogiczne zastosowanie do Komisariatu Rządu m. st. Warszawy, z uwzględnieniem odrębności wynikających z zakresu działania Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami będzie wydawał w miarę potrzeby szczegółowe przepisy dotyczące przystosowania postanowień tego rozporządzenia do organizacji władz administracji ogólnej na obszarze m. st. Warszawy.

§ 45. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Adres Redakcji i Administracji: „Krakowski Dziennik Wojewódzki", Kraków, ul. Basztowa 22.

Cena niniejszego egzemplarza **40 zł.** — Przedpłata na rok 1945 wynosi kwartalnie **45 zł.**

Cena ogłoszeń: Wiersz dwułamowy lub jego miejsce 10 zł. — Drobne ogłoszenia do 10 wierszy wraz z egzemplarzem dowodowym 100 zł.

Należność za prenumeratę, ogłoszenia oraz za poszczególne egzemplarze, należy wpłacać na rachunek żyrowy: „Administracji Krakowskiego Dziennika Wojewódzkiego" w Banku Narodowym w Krakowie, ulica Basztowa 21, **zaznaczając wyraźnie tytuł wpłaty.**

Drukarnia Związkowa w Krakowie, ul. Mikołajska 13 — Telefon 580-40 — M 07624